

**magnus Basili⁹ de poetarū
oratorū historicozūq; ac philo
sophorū legendis libris cū commentariolo Magistri Johā
nis Honorij Cubitensis. . .**

**Jo. Honorius Cubitensis
Christophoro Gesino Craco
uensi Discipulo suo S P D.**

**Cōmentario
lus. i. brevis
collectio.**

**Virgili⁹ eglo
ga. viij.**

**Plato epla
ultima.**

**Basilius an
tistes dignis
simus.**

**Caspar Dr.
sinus.**

Scripsi nouiter commentariolū in libris Basilij
magni: in quo de poetarū oratorū historicoꝝq;
ac phōꝝ legendis libris ptractat. **E**ū nunc tuo
noie imprimi feci: et paruū licet mun⁹ ad te mit
to. **Q**uod si fortasse hunc libū candidissimū et omni

auro cariorē nō vsq; rite interpretat⁹ sum: danda venia est.
Nā (vt poeta ait) **N**ō oia possumus omnes. **Q**uis em̄ tanta
doctrina peditus esse potest vt nunq; cespitet: vt nō aliqñ
rem obscurā et difficilē silentio preterire cogat? **H**inc Plato
phōꝝ eminentissim⁹ Archite respondēs ait. **Q**ue apd me sunt
cōmentaria: de qbus scripsisti: nondū satis lucubrata sunt
neq; vnq; satis erūt. ea tñ misi. **T**u vō Basilij ipm antistite
dignissimū cū cōmentariolo lege queso diligenter. **H**ic em̄ vi
debis aptissime quantū vtilitatis ex lectione poetice oratorie
historiaz et philosophie: qbus te sapientissim⁹ genitor tuus
primū erudiri cupit: haurire poteris. **S**i qd aliud posthac a
me collectū fuerit: dabo operā vt ad tuā noticiā labores mei
perueniant. **V**ale. et dilige preceptorem.

*Sumendo
Solent omnia doctina vni breuia non magis et minuta in primis opa aggredi ingenij
sui exercendi gra/ anteq; de magnis se intramittant / q; Virgilius Lucanumq; int/
tos preterea alios scripsit q; stat / Sic Leonhardus Arctius phōꝝ et orator elegan
tissim⁹ / anteq; maiora quedam ex Platone Arce et Plutarcho traxerit et
in primis ad huc grae in leuis opam daret hinc ab eo Basilij mira dicitur
si suauitate traxerit quem coluio ferentino in pnti dicitur epistola. que
duas habet partes In prima captat beniuolentia a coluio ut nunq; sibi
obediē reuerenter assinat*

*Arctius fuit p;g; pitagoriz p;ria taxenting p;tonis aming:
Taxentii aut; in nobilib; vrb; Calabria; in finib; italie
C; Calabria; p;g; italie p;g; liirania sita in Calabria; taxm*

In prima facie
non hinc
pax

De An. Sicutatib.
pax et oratio
via

Quam quis non dicit arte
reprehendit et odit X

Gravis: m. d. p. x. a.
vita

Expositio
p. x. i. j.

Leo. Aretin.
interpres.

De An. Sicutatib.
p. x. i. j.

Basilii mag.
n. archiep.
Cesariens. om.
nium pulcher.
rimaz virtut.
laurea isigne.

Ego qd.

Cicero eplaz
fami. li. iij.

docti greci de
ditiqz ut ait
Macrobius
ocio sapietie.

ad p. uba papae r. p. onffe
quit; nos in presentia hinc potissimum delegimus maxie cum con-
ducere ad studia nostra arbitrati sumus. Atq; ideo libentius
id fecimus q; autoritate tanti viri ignavia ac perversitate eorum
cupiebamus refringere: qui studia humanitatis vituperant:
atq; ab his oino abhorrendum censent. Quod his contingit fere
qui ea tarditate ingenij sunt ut nihil altum neq; egregium valeant
intueri: qui cum ad nullam partem humanitatis aspirare ipsi possint
nec alios quidem id debere facere arbitrant. Sed hos cum sua ig-
norantia relinquamus. Neq; enim digni sunt de quibus verba fiant
Et iam Basilium ipsum audiamus: in quo animadvertite queso
quanta gravitas sit.

Ho tibi huc libe

In hac prefa-
tione Leonardus Aretin. primo sui muneris parvi-
tate ad transferendi laboris refert. Magnitudinem vero et excellen-
tiam huius libri per autoris nomen insinuat. Quamquam enim liber pre-
sens brevis est, brevitatem tamen utilitate longe compensat. Deinde
quare hunc librum in tanta librorum copia potissimum delegit: rati-
onem reddit dicens ideo se id fecisse, quia conferre plurimum potest ad
studia humanitatis. Etiam ideo, ut autoritate magni Basilij
eorum ignavia refringeret: qui poeticam artem tanquam rem exilem aridam
minutam et abiectam aspernant. Postremo ad opusculum divi Ba-
silij accedit. ¶ Ego tibi. Ego (ut Hubertinus notat) et veri-
tatem et gravitatem sententie per se fert in principio orationis. Cicero in
epistola ad Servium Sulpitium. Ego vero Servium velle in meo gra-
vissimo casu affuisse. ¶ Delegi. Dicit eligere et deligere. Eli-
gimus ex paucioribus, deligimus ex multis. ¶ Et media grecia.
A grecis ois litterarum claritas effulsit. Eusebius i. vij. preparatio-
is evangelice Grecia inquit sola homines generat vere celestes atque
divinos natura ad omnem scientiam natos. Cuius causa est subti-
litas aeris. Non enim temere dixit Heraclitus. Aer siccius anima

prudentior ac melior. **M. Tullius** i orōe p. 2. **Flacco**. **Tribus**
 grecis litteras. do multarū artū disciplinā. nō adimo sermo-
 nis lepore: ingenij acumen: dicendi copiaz. ¶ **Sūmis** tuis
 erga me officijs. **Officia** beneficia dicunt sine obsequia. **Ci-**
 cero in li. de amicitia. **Odiosus** sane gen⁹ hoim officia expro-
 briantū: que memisse debet is in quē collata sunt: nō cōme-
 morare q̄ contulit. ¶ **Sed** ut mercatores. **Bona** similitudo.
 ¶ **Atqz** ideo libentius id fecim⁹. q̄ autoritate tāti viri ignaviā
 ac puerilitatē eoz cupiebam⁹ refringere: q̄ studia hūanitatē
 vituperāt. **Poetas** olim fuisse i precio **Quidius** ostendit cū in
 arte sic ait. **Cura** ducū fuerant olim regūqz poete. **Premiaqz**
 antiqui magna tulere chori. **Sanctaqz** maiestas et erat vene-
 rabile nomen. **Vatibus** et large sepe dabantur opes. **Ennius**
 emeruit calabris in montib⁹ hortos **Contiguos** pene **Scipio**
 magne tuis. ¶ **Idē** **Horatius** testat his v̄bis. **Sic** hono: et
 nomen diuinis vatib⁹ atqz **Carminib⁹** venit. **Et** paulo post
 ait. **Et** vite monstrata via est et gratia regū **Pieris** tentata
 modis. ¶ **Pausanias** qz li. p̄io ita scribit. **Versabant** igit ea
 tempestate cū regib⁹ poete. et ante eaz memoriā **Anacreon** cū
Polycrate tyrāno **Samio** familiariter vixit. ¶ **Preterea** **Pa-**
phael **Regius** in **Panegyrico**: quē de eloquentie laudibus in
gymnasio **Patauino** habuit: **Primi** inquit poete **Oiphens**:
Linus: **Museus**: **Amphion** et **deiceps** ceteri: quoz nōnulli
 ad vim modulate orōis exprimendā nō solū hoies ⁊ feras le-
 nisse s̄ arbores qz et saxa sensus oīno expertia ad sese traxisse
 ferunt: in opib⁹ suis tū de rerū natura tū de morū qualitate
 differentes reb⁹ qz plimis cognitu dignissimis vitā hoim in-
 struxerūt: sermonisqz cultū ac elegantia studiosissime com-
 posuerūt: qd̄ quidē p̄be cognoscētes p̄isci illi legū latores et
 poetas summo honore dignos iudicarunt: et prestantibus
 grāmaticis poetarū enarratorib⁹ honestissima de publico sa-
 laria cōstituerūt: quo adolescentū ingenia poeticis operibus
 primū erudita facilius deinde phie precepta iurisqz civilis in-
 terpretamenta assequerent. **Hec** ille. ¶ **Sed** sunt hoc nostro
 euo: qui studia hūanitatē vituperāt. **Quidius** in arte. **Tūc**

Heraclitus
Ubi aer sic
cior ibi ania
prudentior.
Cicero.
Odiosus ge-
nus hoim
Quidius de
arte li. iij.
Q. Ennius.
Horatius in
arte poe.
Pausanias.
Raphaelis
Regij pane-
gyricus.
Oiphens.
Linus.
Museus.
Qui. i. 3. **Saxa**
Saxa feras-
qz lira mouit
Rhodopei
Oiphens.
Grammatici
officiū ē inter-
pretari poetas

Officiū
 Me b̄ x̄p̄m̄ s̄c̄i f̄i x̄b̄r̄: a h̄ p̄a s̄c̄a:

Balbo
poeta

Tempore v̄s̄i s̄c̄i p̄t̄m̄ s̄c̄i
 Et p̄ cui s̄c̄i p̄t̄m̄ s̄c̄i p̄t̄m̄ s̄c̄i

Quil. 3. Sar
Dap. Man.
egloga. v.
Ascensi⁹ sup
primū li. con
solationis.

Poetarū scri
pta sūm me
dullā nō ad
supficiē intel
ligēda sunt.
Geor. Valla

Carmia Ho
ratiana epla
prima. li. ij.

De hoc videtur eundem
li. p^o factorū vos date p
petis teneris se membra
auctos Nec noua p^o gūdas
vsta pnt herba mues. En
serimq eelū vent^o apite p
temis Enm latet cū g^o tea
ppargit semen aqua x^o

hedere sine honore iacent operataq; doct^o Cura vigil musis.
nomen inertis habet. Baptista Mantuan⁹ in bucolico car
mine. Tepestate ista reuerentia tanta poesi Quāta lupanari
¶ De aduersarijs igit Ascensū Severini Boetij expositores
audiam⁹ dicentē. Malis et speciē phie sub vita nequā geren
tibus odiosi erāt poete q; cū ipi diuinū illud dicendi gen⁹ as
sequi nō possent: viderentq; illos pluris q; se haberi: spera
bant ea criminatione poeticū nomen delere. Patet ergo p fic
tionē poeticā aut rem historicā aut diuinā aut naturalē intel
ligi optere: quā q nō capiūt falsitatis criminant immeritos
poetas. ¶ Adde q Georgius Valla Placentin⁹ poeticā oib⁹
necessariā esse dicit. Sic em ait i epla ad polydorū Thibertū
Nō latuit acerrimi poetā iudicij poeticā oibus p^o sus morta
libus esse necessariā et pinde expetendā et toto pectore confo
uendā dicēdo. Os tenerū pueri balbūq; poeta figurat. Tor
quet ab obscenis iā nūc sermonibus aures. Mor etiā pectus
preceptis format amicis. Asperitatis et inuidie corrector et ire
Recte facta refert. ouientia tempora not^o Instruit exemplis.
inopē solatur et egrū. Castis cū pueris ignara puella mariti
Disceret vnde preces vatē nisi musa dedisset? Poscit opē cho
rus et presentia numia sentit. Celestes implorat aquas docta
prece blandus. Avertit morbos. metuēda pericula pellit. Im
petrat et pacē et locupletē frugib⁹ annū. ¶ Qui cū ad nullā
partē hūanitatē aspirare ipi possint: nec alios quidē id de
bere facere arbitrant. Cicero in orōe p Aulo Licinio Archia
poeta. Et si ipsi hec neq; attingere neq; sensu nostro gustare
possemus: tū ea mirari deberem⁹ etiā cū in alijs viderem⁹!

Archiepiscopus ad ab archob id x m r x o b et x p i s i o n g p n a r d i a
+ p n i x a t g

Magni Basilii Cesaree civi- tatis archiepi ad nepotes su- os pulchrum de legendis libris secularibus Opusculum incipit

os pulchrum de legendis libris secularibus Opusculum incipit
feliciter.

Prologus.

Multa sunt filii que horrant me ad ea vobis scribenda
que optima esse duco: queque vobis si illa sequimini
pro futura profecto. Quippe et huiusmodi etas est multarum rerum usus et
insuper: quod omnia maxime docet: in utraque parte imitationes satis esse
expertum: humanarum rerum me fecere peritum. Itaque possunt istis qui nuper
vita ingressi sunt quasi via aliqua: que tutissime proficiscantur osten-
dere. Accedit ad hoc quod naturali necessitudine me post parentes
nemo est vobis propinquior. quamobrem ego quidem erga vos nec
minus benevolentie habeo quam ipsi parentes. Vos autem puto nisi
forte me vestra fallit opinio cum me intuemini parentum desiderio
handquam moveri. Si igitur quae a me dicentur ea vos suscipite ac sequi
parati estis: in secundo eritis ordine laudatorum apud Hesiodum. Si
minus: ego sane nihil molestum dicam. Vos autem meministis car-
minum illorum in quibus ille poeta inquit. Optimus illis esse qui pro se
ipsi que agenda sunt conspiciant. sequenti autem gradu qui ali-
orum consilia sequerentur. qui vero ad neutrum horum aptus esset eum
penitus esse inutilem. Nec vos ulla admiratio teneat si quoti-
die ad magistros auribus vobis: veterumque virorum et ingenio
et doctrina praestantium pro ea que illi scripta reliquere primum usus

vsus mltaru
vru nob
pctos fant

5
va a qe sur libru
vna q
imitato m
vna q
2
ad gort ki
si detu p r d m

Saud q q

Hesiodus

Quia Jonnium
qua ostendit

videt obiectiom qua
dicere potuisset se ha-
bera preptores x

Q. d. est in
ordme vna
ofismoru

P. las

*D*igna probate qd bonū est tenere:

in q' vob' vob' mane
et familiaritatē habētib' : ego aliqd vtili' ex me ipō inuenisse
psitcar. Equidē hoc ipm monitur' venio nō optere vos eius
mōi viris ita mentē vestre gubernacula pmittere vt quacūqz
ducant ea sequamini. s' id dūtarat qd vtilitatē affert ab illis
accipiētes : scire etiā : si sit opus : ptēnere. Que igit' ea sint : et
quēadmodū discernant' id iā vobis aperia' hic sumēs initiū.

Equidē
ex qd.
21

Sunt
pridati
dito,

Confutatio dicitur sed optima

Alta sunt filiū.

Basilii magnus
Cesaree civitatis dignissim' antistes in hoc plogo
ponit causas qbus mot' fuit ad scribendū hūc libru' : in quo
ptinet qstū ex gentiliū libris ac lris adolecētes pficere valeāt
¶ Que optia esse duco. Solon. Cōsule nō dulciora s' optima
¶ Quippe et hmōi etas. P'ia causa ¶ Accedit ad hoc. Alia
causa. ¶ Si igit' q a me dicent. Adducit autoritatē Hesiodi.
¶ Optimū illū esse. Arles in. i. ethicoz hos allegat Hesiodi
vsus. Optim' ille qdē q p sese oia noscēs pceptor: suus ipse
sibi meliora pegit. Ille bon' rursuz monit' qui recta sequat.
¶ Qui nō ipē videt : nec credit recta monēti hic nulla in pte est
vtilis. ¶ Equidē hoc ipm monitur' venio. Ita legēdi sunt
gentiliū libri vt bona eoz eligam'. vitemus p'varia. s' m illud
apostoli p'ima ad Thessa. v. Via pbate. qd bonū est tenere.

Solon phs
Atheniens.

Hesiodus.
Aristoteles.

Quo mō gē
tiliū libri sūt
legendi.
Paulus p'ia
ad Thes. v.

Que ad eternā vitā conse

quendā pferūt ea sola querēda eē ac i bonis nūeranda.
¶ Os quidē o filij hāc hūanā vitā nihil oīno esse ar
bitramur. nec bonū quicqz existimandū censemus
neqz appellandū qd vtilitatē nobis hūcūsqz suppeditet. Nō
itaqz dignitatē. nō amplitudinē maior. nō corpis vires. non
formā. nō magnitudinē. nō a cūctis hoib' habitos honores.
nō ipm impiū. nō qcqd dici potest i hac vita excellēs. s' lōgi'
nostre pcedūt spes z ad alteri' vite p'pationē cūcta molimur

Induis
forma bonū fragile est
quēadmodū accedit ad an
ros p' minor z spatio
carpu' illa p' x

felix nā que habet
regressū vnde spuit

primam
romam

Digna
Que igit' ad
querendagz
unt vt nulli
n
lec
bicis tituli q
tracere pot
cia bona ph
sunt pudent
sunt vires. pu
bona : que et
amicie : affi
bonū qd ad v
et ad eterne v
pectatqz felicit
terites. ¶ C
¶ Morandū scri
atē ¶ Morand
¶ Sciri vestig
atē intueret
De fonte lastr
defigere visus
felicitatis gent
¶ Plato : nō Ari
¶ que potuit. Ho
¶ solū donati sur
Qu
¶ Ven
tend
¶ perim' maior

Adm ad p[ro]p[ri]as et in v[er]itate tentat. Abemg:

Que igitur ad hanc vitam p[er]ferunt: ea nos totis viribus optanda querendaque esse arbitramur. Que vero illuc usque puenire nequeunt ut nullius momenti despicienda.

De quidē o filij. Textū et ordinē

lectionis diui Basilij: quo facilius intelligat: rubricis titulisque interstinctū vides: ex quibus generalē sententiā excerpere poteris. **Nec bonū quicquid existimandū. Triplicia bona p[ro]hi esse volūt. animi corpis et fortune. Animi bona sunt prudentia. iusticia. fortitudo. et temperantia. Bona corpis sunt vires. pulchritudo. agilitas. facundia et similia. Fortune bona: que et externa dicunt: sunt honores: diuitie: clientele amicitie: affinitates et similia. Censet Basilius nihil dici posse bonū quod ad vitam eternā p[er]sequendā nō conferat. Hortat itaque ut ad eterne vite p[re]parationē cuncta moliamur: que ad verā p[er]fectāque felicitatē utilia sunt assumētes: que vero inutilia p[re]tereūtes. **Consimiliter loquitur Jo. Garzo in libro quē p[ro]tra Morandū scripsit. ubi dicit. Ad hanc scilicet verā ac p[er]fectā felicitatē Morandus mentē erigat atque extollat: ac sanctissimi viri Severini vestigia sequat: qui cum ip[s]as: de qua loquor: felicitatē intueret Da inquit pater angustā menti p[er]scendere sedem. Da fontē lustrare boni: da luce repta In te cōspicuos animi defigere visus **Idē. Quis tam sue mentē inops ut putet eius felicitatis gentilibus vllā fuisse notionē? Nō Socrates: nō Plato: nō Aristoteles: nō quivis aliorum phōrum eā unquam agnoscere potuit. Hoc p[er]fecto munere a summo illo rerum parente solū donati sunt christiani.******

Quantū inter eternā et

presentē vitam interfit.

Quoniam tamē ista sit. et quo pacto vivat id sane ostendere plus negotij esset quā nos in presentia susceperim. maiores etiā auditores quā ip[s]i nūc estis ad p[er]cipiendū

Mom...

Aut...

Bona triplicia.

Sapientie bonū est p[er] p[er]cipi p[er]cipi virtutis sapientia eade[m] foto. Nō novit t[ame]n nec didicere mori. Hec cole p[er] corde qd habes p[er] cetera mori. Duce robor gloria p[er] genit X

Jo. Garzo contra Morandū.

Boetius ode in li. iij.

Ad verā p[er]fectāque felicitatē p[ro]hiis gentilibus nullus unquam fuit accessus.

sane p[er]cipi...

Acute...

libelli v. a.

1. d. ut
ia impet
repori
ut qstans
ut m fine
ping
deperando

oim certaminū maximū: cuius gratia cūcta tentanda sunt:
et totis virib⁹ incubendū ad huiusce rei preparationē. et poetis
et oratorib⁹ et scriptorib⁹ ceteris: oibus deniqz hoibus inhe-
rendū vñ nobis ad ingenij exercitationē aliqua sit accessura
utilitas. Velut igit̃ ij qui tingunt cū primo qbusqz modis id
qd colorē recepturū sit ppararūt: tandē postea florē supin-
ducūt siue purpureū siue quēuis aliū. eodē nos itidē modo si
ut indebilis sit apud nos pbitatis sentētia cupimus: cū ijs
extraneis disciplinis fuerim⁹ imbuti tūc sacris et occultis ope-
ram dabim⁹. et quasi solē in aqua prius videre assuefacti ad
ipam lucē dirigemus intuitū.

Hac porro vitā. Decz (inqz)

adolescentē legere libros gentiliū: etate vō matur
sacras litteras. Sic Baptista Mantuan⁹ in Apologetico di-
cit se in adolescētia Paulini episcopi poemata legisse et deide
ad pfunda theologoz sensa paulatim animū appulisse. Ba-
ptiste vba sunt. Quid de Paulino Nolane urbis epō Hiero-
nymī contemporaneo et familiari? Nōne pulcherrima que ad
huc extāt et semp extabūt erudit poemata? Cū adhuc ado-
lescentulus essez et a studijs ecclesiasticis more illius etatis ab-
horrerē forte in ea poemata incidi et carminis suauitate delec-
tatus aim ad res diuinas paulati appuli: et ex illo tempe sa-
crarū litteraz studiosior fui. Sic pcor accidat ijs q mea legēt
et fiat libelli mei qsi apostolica retia et trahendis ad Christū
hominibus laquei tenaciores. Velut igit̃ ij qui tingunt.
Pulchra similitudine vtitur.

Pulchra similitudo

Bap Man.
Apologetico

Paulini poe-
mata.

pccatio Bap-
tiste.

Qua in re conueniat diffe-

rantoz theologia et extranee discipline.

I qua igit̃ puenientia vtriusqz sit putilis nobis erit
talis cognitio. si aut̃ nulla sit ea tñ ad inuicē pferre

vtriusqz ad
theologiam et
extraneas disciplinas

is dixisse putabo
mente papiat: si
quidē partē illoz
ono oia humana
omniū a veris reb⁹
in omi re pccio sioz
ferentia est.
Que sit vita eter
ad patrē ait hęc est
verū: et que missi
to verā felicitatē in q
opera dei landib⁹ im
st: quā cū marimus
domū dei ita faceret
I sane osidere
nquisitio altior est: qz
rat. Sed ab illius
ā presentē et eternā.
ratoribus
de vō sacre discipline
rā dandā esse.
sit sermones p oculis
undū illoz sensus p
nō oino diuersis qm
te exercere debem⁹: eos
qui et saltu et motu ma
ps in certamē descēdit
ere putandū est: et qdē
in orto nescit
p. p. p. p.

Præcipua et optima omnium fructus est Veritas quæ est in eterna
vita fructus

Quæ sit similitudo
fructus
quid fronde et
rami regis.

Veritas
De Moysi
Lucas scribit ita legende
post die ut eorum nubium
lombis ut scriptura sacra
ornatissime præcipua

De daniele

et in quo differat internoscere non parum nobis fructus præbebit
ad potioris confirmationem. Sed qua similitudine utemur ad hanc
rem ostendendam? Nempe ut plante propria virtus est fructum
producere: afferunt tamen aliquæ ornatum et frondes ipse circa ramos
diffuse. Ita perfectio et anime quidam præcipuus fructus est veritas
Nō inamentum tamen est hac extranea circumdari sapientia: que tam
quæ frondes quedam et fructui tegmen præbeat et specie intuentibus
letior ostendat. Hoc fecisse ait Moysen illum summa prudentia
virum: cuius apud omnes gentes maximam est in sapientia nomen
qui non prius ad dei contemplationem accessit quam in egyptiorum disci-
plinis mentem exercuisset. Hec eadem ferunt de Daniele sapienti: cum
apud Babylonios chaldeorum sapientiam imbibisset: postea re-
rum divinarum attigisse doctrinam.

In qua igitur

entia differentiaque theologie et extraneæ sapientie.

regio: Egyptus.
gypti: Egypti divi
norum omnium
conscij.
Mysticis
+ id est

Imago
geli

Platonem Lu-
dorum Pytha-
goram cetera-
que lumina doc-
trinarum egypti-
as petisse
memorie prædi-
tum est.

In egyptiorum disciplinis. A Macrobio Egyptus mater
artium appellatur. Egypti divinarum rerum omnium conscij dicuntur: a
quibus clarissimi in studiis literarum disciplinas ingenuas hausere.
Apud hos sacerdotes et prophete fuerunt rerum celestium scia prece-
lentes: qui mystici dicuntur et incommunicabiles: qui cum arcana
doctrinarum occultaret: viri pauca quedam communicarunt cum
Platone et Ludoro: qui annos. viii. in Egypto commorati sunt.
Pythagoras quoque egyptias disciplinas petisse memorat: atque
ibi a sacerdotibus ceremoniarum arcana mysteria didicisse memo-
rie præditum est. Apollonius Thianus egyptios prophetas ac-
cessit eruditiois causa. Hermes Trimegistus egyptum celi ima-
ginem vocat. Et Moyses ille iudaicarum legum conditor in egypti-
is disciplinis mentem exercuisse prodit. Annotat Ammianus
Marcellinus: quod annotatum dignum est: tantam fuisse auctoritatem
doctrinarum Alexandria: que egypti civitas est clarissima: ut

2 dicit
cognoscit
barcel

medico ad
cere se Alex
bylon a Sa
Tusiani et
at. Parsa
bylonis in
humani testi
quagita cub
regius maior
tot stadion
singulorum
ta lata est
dicant. Euph
cipat. Mar
entor est Stra
et scribit Tor
plana: fontiu
Babylonici dic
de nominant: c
et pudici possit
est. Chalde
quod Dicheu
pactas distincti
dicant: qui tu
mentis et mala
sup et prodigia
multa Diodorus
hos: qui et Gene
fuit egregia atq
gentilico vo
dicit. De his
quicquid Dixer
in Chaldaico
mym? in tantu
pate. Daniel d

medico ad comendanda arte p omni experimēto sufficeret dicere se Alexandria esse eruditū. ¶ Cū apud Babylonios. **Babylon** a Semiramide fuit edificata: qd testimonio Diodori: Justini et Herodoti clarissimū est. Et Propertius elegiar li. iij. ait. Persarū statuit Babylona Semiramis urbē. Muri Babylonis instructi fuerūt laterculo coctili. vt ait Curtius. i. qb? bitumen teste Plinio p̄buit vsus calcis. Crassitudo erat quin quaginta cubitoꝝ regioꝝ. altitudo ducentoꝝ. Est aut cubitus regius maior trib? digitis q̄z mediocris. Totius opis ambit? tot stadiorū est: quot dieb? p̄ficiť ann?. Singulis dieb? p̄stat singulorū stadiorū structurā fuisse p̄fectā. Via supra muros tā lata est vt quaduge inter se occurrētes sine piculo cōmeare dicant. Euphrates medius interfluit: c? latitudo stadiū occupat. Meruit Babylon inter septē spectacula enūcerari. vt auctor est Strabo. ¶ Chaldeoꝝ sapias imbibisset. Chaldea (vt scribit Tortell?) regio est Asię: Arabię contermina. longe plana et fontiu indiga: in q̄ Babylon ciuitas magna fuit. vñ Babylonicī dicti. ¶ Assirioꝝ magi ex gentis vocabulo Chaldei nominant: q̄ diurna obseruatōe syderū putant effecisse vt predici posset qd cuiq; euenturū: et ex q̄ quisq; fato natus esset. ¶ Chaldeoꝝ astronomicorū genera multa sunt. Nam quidā Orcheni dicunt. quidā Borsipeni. et alij cōplures: q̄ p sectas distincti sunt. Hi p oim vitā phānt multa futura p̄dicentes: qui tū augurijs tū sacris tū alijs q̄busdā incantamentis et mala vertere ab hoibus: et bona afferre: somnia insup et p̄digia interpretari p̄sueuerūt: de quibus non parū multa Diodorus Strabo et. M. Tullius. ¶ Aduersus Chaldeos: q̄ et Genethliaci appellant: Saurin? phūs olim deseruit egregia atq; illustri orōe. ¶ Vulgus (vt inq̄t Gellius) q̄s gentilicio vocabulo Chaldeos dicere optet: mathematicos dicit. De his poeta satyric?. Chaldeis sed maior erit fiducia. quicq̄d Dixerit astrolog? credēt a fronte relatū Hāmonis. ¶ In Chaldaico sermone se etiā laborasse testat diuus Hieronym? in tantū vt vir posset anhelantia et stridentia verba p̄ferre. ¶ Daniel doctrinā Chaldaicā: et Moyses oēs sapias

Babylon: civitas
Semiramis regina

Muri Babilonis.
F. muri babilonis
Cubit? regi? qd c.

Via sup muros.

Euphrates flū

Chaldea.

Chaldei.
gali. in
dign.

Orcheni.
Borsipeni.

Chalicia: mo. h. a.

Genethliaci qd genti
Bhari qre in vocat
De chaldaici vilario
sermōis sale
bra et difficul
tate lege plo.
B. Hiero. in
Danielē pro.

Pravus fabularum & via quedam sunt ad fatuosa:

Augustinus in de vera religione: Quamquam in doctrinis gentium reperitur bonum tamquam in monte passivo ubi accipienda est nobis rationabiliter Paulus

egyptiorum didicerat. ut Hieronymus inquit. Hinc etiam ait Beda presbyter in li. regum. Turbat acumen legentium et deficere cogit: qui eos a legendis secularibus libris omnibus modis existimat prohibendos: in quibus si qua inventa sunt utilia quasi sua sumere licet. Alioquin Moyses et Daniel sapientia et litteris egyptiorum non paterentur erudiri: quorum tamen superstitiones simul et delicias horrebant. Nec etiam ipse magister gentium aliquot versus poetarum suis vel scriptis vel dictis indidisset.

Aug. 2m de doctrina christiana 2m quod bonum veritas est sed non in se 3. veritate ubi dicitur in veritate

Quo pacto accipiende sint

extraneae discipline. et primo de poetis legendis.

Sed iam satis abunde demonstratum est non inutile esse mentibus nostris hanc extraneam scientiam. Tunc vero quo pacto illa nobis accipienda sit dicendum videtur. Primo igitur ut a poetis incipiamus. cum illi varium multiformesque sint: non omnibus que ab ipsis dicuntur adhibenda est mens. sed cum excellentium virorum dicta aut facta commemorant tunc tota mente moveri atque inflammari debemus: maximeque conari ut tales ipsi simus quales illi fuerunt. cum vero in improborum hominum mentionem incidunt fugienda est illorum imitatio: auresque claudere non secus atque ipsi fecerunt Ulysses

ad sirenium cantus. Prave enim fabulationes via quedam sunt ad fatuosa. Quam ob rem omni diligentia curandum est ne inter illas quam plerumque sermones habet festivitatem latenter aliquid admittamur mali. Non igitur laudabimus poetas neque cum iurgia referunt neque cum scurras aut amantes aut ebrios aut dicaces imitantur neque cum divite mensa cantibus dissolutam felicitatem definiunt. minime vero cum de diis aliquid dicunt. et maxime cum de illis ita narrat quasi plures sint atque discordes. Nam apud eos et frater in fratrem concitat: et patres filios: et filii parentibus inferunt bella. deorum

Hyenes madidis canibus in antro: Quod captus male sub antro carinay: Sic nullo modo vna vna: Glauce illa des: Sicut ut dolosa vltim qui bene na melle pumta absorbet siren: donec vel sub non ingratum sic netto: aut mors arripit est qd mit qd vltra id restat: Vnde fabula utz inane

Ulysses quos laudat poete sociorum fuisse

ho adu... summi... dib' qd... genda... Sirenes... Calliope... si tanta... cu sopitos... turta illas... aures cra... trasuit ille... se a Circe... nags pum... uitandu... ad malu... tu vos plib... socios admo... pinquavit... fuit: i plac... lectis in aui... magno ce... molito: ordie... busq ad malu... leni ranoit... ingates latu... indyte Ulyss... voci audias... te demulceret... siml et troiani... alma terra ag... apidus socie

a timora:
 ne etiā ait Beda
 et deficere cogit:
 odis existimat p
 ia q̄si sua sumere
 eris egyptiorū nō
 mul et delicias hor
 ot versus poetarū
 piēdesint
 poetis legendis.
 tū est nō inutile esse
 sciaz. Tunc bo quo
 videt. Primo igit vt
 q̄s sint: nō oib⁹ que
 u excellentiū virorū bi
 e moueri atq; inflam
 es ipi sumus quales illi
 onē in adūe fugiūda
 atq; ipi ferūt Vlyss
 es via quēdā sunt ad
 urandū est ne inter illas
 ē latenter aliq̄d adūe
 as neq; cū iurgia referūt
 ios aut dicaces imitant
 to felicitatē desinunt
 azie cū de illis ita narra
 apud eos et frater i fratre
 rentib⁹ inferūt bella. deoꝝ

presentia
 vni frequen
 tate est
 fimbria
 mit struben

bo adulteria atq; amores et scelestos cōcubitus et eos marie
 summi ac principis oim: vt illi afferūt: Jouis: q̄ ne de pecu
 dib⁹ q̄dē sine rubore q̄s diceret: q̄s reliquem⁹ q̄ in scena v̄sanē

Scena p̄tate diu
 illi qui incepta lau
 Sant pp̄ venturū re
 platio ne ut Samuel
 de quib⁹ p̄cepit q̄p̄
 dolosi p̄p̄ re pulserit
 nūm X 109

Ediā satis abūde.

primo do
 cet Basilus q̄ mō egregia poetarū volumia sunt le
 genda. ¶ Nō secus atq; ipi ferūt Vlysses ad sirenū cantus.
 Sirenes fuerūt (vt poete dicūt) tres Acheloi fluminis filie et
 Calliope musa. Harū vna voce: alia tib⁹s: alia lyra canebat
 s̄ tanta dulcedie cantus transeūtes afficiebāt vt sopirent: q̄s
 cū sopitos p̄sentiscerēt submergebāt et deuorabāt. Quare cū
 iuxta illas transitur⁹ esset Vlysses admonitus a Circe socioꝝ
 aures cera obturauit. et ipse se ad nauis malū ligari iussit. et sic
 trāsiiuit illesus. ¶ Apd̄ Homerū li. xij. Odysee refert Vlysses
 se a Circe monitum fuisse vt syrenes caueret. Ait aut̄ sic. Ipa
 nāq; p̄imū diuinarū sirenū vocē et flouiserū earū p̄iatū nob̄
 euitandū precipit. soli mihi vt eas audia p̄cedit. s̄ vos me ar
 cte ad malū fimb⁹ ligabit. Oz si forte vt me soluat̄ iussero:
 tū vos p̄lib⁹ et arctiorib⁹ vinculis implicetis. Hoc ego pacto
 socios admonebā. Interea nauis cito cursu sirenū insule pro
 pinquauit. secundo nāq; vento ferebamur: qui illic statim ces
 savit: et placida trāquillitate deus v̄ndas stravit. At socij col
 lectis i nauis velis: remis ordie disposit̄: mare sulcabāt. Hic
 ego magno cere orbe i ptes p̄secto: et māib⁹ et vi solis q̄p̄mū
 mollito: ordie oim aures obstrusi. Ille me vicissiz māib⁹ pedi
 busq; ad malū colligarūt. Cū vō tm̄ ab insula abessem⁹: q̄ntū
 leni remorū pulsū vox exaudiri posset: mime eas e p̄pinā na
 uigātes latuim⁹. s̄ statim cātare p̄q; suauiter orise st̄. Huc ades
 in clyte Vlysses magna a chivoz gl̄a. hic nauē siste vt nostrā
 vocē audias. Nēo em̄ vnq; hac iter fecit q̄n nri cāt⁹ suauita
 te demulceret. Haud. n. nos fugit q̄d apd̄ magnā troyā greci
 siml et troiani deoz volūtate gesserūt. Scim⁹ p̄trea q̄cqd̄ in
 alma terra agit. Sic suauissima voce canentib⁹ ego audiendi
 cupidus socijs vt me soluerent sup̄cilijs annuens iubebam.

Sirenes.
 Seruius sup
 v. ene. circa si

Homerus li.
 xij. Odysee.
 Vlyssis fimo
 de sirenibus.
 ad socios et
 familiares.

Vlysses cera
 socioꝝ aures
 obstrusit.

Sirenū vba
 ad Vlyssem.

Calliope: fuit vna musarū poetarū et Achiviarū p̄m q̄ f̄ Achiviarū v̄t̄p̄ deoꝝ

Bonū est paucillū amare sane; insane nō bonū!

**Perimedes.
Euryloch⁹.**

**.i. ad Co. xv.
Menandri se
narius.**

Quid scura
Quid vrb
ing ad m.

Insane vultus.

Seneca.

**Amor melle
et felle p̄dit⁹.**

amor duplex

Ebrietas q̄d

pauli p̄ceptū

**Contra ebrie
tatem aucti
a vrb
at m̄to s̄ p̄ta**

De Perimedes et Eurylochus ab remis quib⁹ incumbebant
pperantes plibus me vinculis implicuerūt. Ita tāto p̄curso
spacio vt non ampli⁹ earū voces audirent: amota a sociorū
aurib⁹ cera: ipi me soluerūt. ¶ Praue em̄ p̄fabulatōes. Pau
lus i epla p̄ua ad Corinthios. c. xv. Corrupt mores bonos
colloquia mala. ¶ Nō igit. Aurea p̄clusio. ¶ Neq; cū scur
ras. Scurra ab vrbano differt. Urbanus em̄ risus captat. s̄
h̄s salibus et leporib⁹ in q̄bus tñ loci tempis hoim̄ z rerū dig
nitas seruet et a decore nō discedat. Scurra v̄o cōtra. Nam
dū risum captet nec sibi nec alijs parcat nec ab vlla abstinet
turpitudine. ¶ Aut amantes. Bonū est (vt inq̄t plautinus
seru⁹) paucillū amare sane. insane nō bonū est. Et vt ait Hie
ronymus etiā in sua vxore amor nimius turpis est. ¶ Refert
Seneca p̄gnouisse se quendā: q̄ exiturus in publicū fascia vr
oris pectus colligabat: et ne p̄icto quidē hore p̄sentia ei⁹ ca
rere poterat: potionēq; nullā nisi alternis tactā labris vir et
vror hanriebāt. ¶ De amore sic ait Heroald⁹ Scim⁹ amorē
melle esse felleq; conditū: qui gustu tantū dulce dat. cū amarē
ad facietatē vsq; aggeret. ¶ Plato duplicē amorē esse dixit. al
terū terrestre atq; vulgare. alterū celestē singularē ac plane di
uinū. et hūc quidē esse om̄i studio ac diligentia expetendū: illū
vitandū tanq; hūano generi p̄niciosus. Idēq; hunc celestem
amorē fauorē etiā vocat. s̄ sanctū ac diuino quodā instinctu
p̄uenientē. ¶ Aut ebrios. Ebrietas (vt elegāter diffinit Se
neca) nihil aliud est q̄z insania volūtaria. Deus in leuitico ad
pontificē Vinū inq̄t et om̄e qd̄ inebriare potest nō bibetis tu
et filij tui qñ intrabitis tabernaculū testimonij ne moriamini
Et apls Paulus vinolentiā damnās in epla ad Timotheū
p̄cipit episcopū sobriū esse debere. m̄imeq; vinolentū. hinc in
decretis canonicis est illd̄ mēoratissimū. Vinolentū sacerdotē
et apls damnat z vetus lex p̄hibet. Itē Eccl. xix. Operarius
ebriosus nō locupletabit. ¶ Quimulti morbi atq; egritudines
ex ebrietate oriant̄ quis ignorat? cū hinc vlcera oculorū: ner
uorū resolutio: vertigo capite: tremule manus: febres estu
antes: pedes vlcerosi et podagrici: aliaq; innūera morborū

fapua
vnt dem
vot q̄ pagt

h̄

h̄

genera p̄
mentē. et
surrexerint
¶ Deoz v̄
intelligant
et criminis
¶ Qui in se
tate Cassio
fuit. Cū autē
theatri: que
Quo
S
em
recti
iudicia legis p̄
cū aut virtutē
atq; quidē m̄h
s̄ p̄ capere.
aliquē p̄ape p̄
quam h̄c fir
nec q̄s adēut
s̄ p̄ sit: reli
cū d̄ ex p̄rim⁹
nec p̄ceditur
voliter scri
vcliam⁹. P̄u
s̄ p̄ h̄c dirigē
¶ Sed nec o
q̄ eos imi
m̄dācū dice d̄

genera pueniat. ¶ Vinū (vt libri's Esdre testatū est) seducit mentē . et vinolenti sumūt gladios : q̄ cū e vino emerferint et surrexerint nō meminerūt que gesserūt. De ebrietate hacten⁹.
 ¶ Deoz vō adulteria. Ea que afferunt a poetis sepe si nude intelligant credēda nō sunt. Quis. n. crederet deos adulteros et criminis autores nisi physice ad astroz rationē retuleris ?
 ¶ Qui in scena versant. Scena latine dicit inumbriatio. Nā teste Cassiodoro a rustice pūmū inumbriatōis causa compta fuit. Cū aut in vrbes deduceret redactū est nomē ad eā partē theatri : que ab vno eius cornu ad aliud ducebat.

Esdras
Lector ex p̄m

Scena. Matti.
Cassiodorus

Quomō legēdi sint oratores

Ed nec oratoz artē i mentiēdo imitabimur. Neqz em̄ in iudicio neqz vsquā alibi mentiri nos decet: q̄ rectū ac vix iter vite elegim⁹: quib⁹ interdicta sunt iudicia legis p̄cepto. S; tūc maxime oratores amplectemur: cū aut virtutē extollūt: aut vitia effulminat. Ut em̄ ex florib⁹ ceteri quidē nihil sumunt preter colorē: apes vō et mella inde sciūt excerpere. ita q̄ non solū vborz festiuitatē sequunt fructū aliquē p̄cipe possunt. S; qm̄ in aptū mentionē incidim⁹ psequamur hāc similitudinē. Ille em̄ nec oēs piter flores adeūt. nec si q̄s adeūt eos totos absumūt. s; eo solo ablato qd̄ operi suo aptū sit: reliquū ome valere sinūt. Et nos q̄s: si sapim⁹: cū id exceperim⁹ qd̄ vitati amicū p̄sentaneūqz sit: cetera oia transgrediemur. Et velut i rosis legendis sentes vitam⁹. ita q̄z tū vtiliter scriptū est accipientes: reliqua que nocere possunt declinabim⁹. P̄ncipio igit̄ disciplinaz quālibet p̄siderare optz et ad finē dirigere: lapides ad filū douico puerbio diredigētes

Orato de q̄to
de p̄m: v̄ p̄m
ra: p̄m ad iudic
Itaqz
Ne Alii p̄. Reliqui.
Nam beatus paulus
dicit nemo militoz deo
implicet p̄ stularib⁹
negioz 2^a ad thimotei
1° in q̄to

Alia p̄m

Alia p̄m

qua oia sūt p̄m sine
ad quod oia conatu & p̄m
oio diriguntz & p̄m

Dea int̄ mē
p̄m & mēdam
(dicit)

¶ Ed nec ora. De oratoz p̄nter dicit q̄ mō legēdi sūt: & i q̄ eos imitari nō decet. ¶ In mētiendo. Inter mētiri ee mēdaciū dice dīa ē. nā q̄ mētiri p̄ nō fallit s; altez fallere cōa ē

no boni:
 b' incumbere
 Ita tato p̄m
 amota a sociū
 p̄fabulatōes. Pau
 p̄m mores bonos
 ¶ Neqz cū sar
 s an̄ risuz captat. s;
 is hoim̄: rēdū dig
 tra vō cōtra. Nam
 nec ab vlla abstinet
 (vt inq̄t plantinus
 nū est. ¶ vt ait hic
 turpis est. ¶ Desert
 s in publicū fascia vr
 ē hore p̄sentia a? ca
 nis tactā labris vir et
 roald⁹ Scim⁹ amorē
 tū dulce dat. cū amoz
 sūcē amorē esse dicit. al
 ē singularē ac plane di
 ligentia expetendū
 ¶ Neqz hunc celestem
 vino quodā m̄m
 vt elegāter diffinit. S;
 ria. Deus in leuico ad
 are potest nō bibere in
 estimonij ne moriamini
 s in epla ad timotheū
 neqz vinolentū. hinc in
 nū. Vinolentū sacerdotē
 Te Eccl̄. xix. Operam
 lei morbi atqz egritudis
 hinc vlcera oculoz: ne
 male manus: febres q̄
 aliqz immūera moroz

p̄m mē
st̄m
optinam

Alia p̄m
udo x

De nos
debeunt
fac oia
doctum

Mendacium prodest exortantibus:

P. Nigidius Qui mendacium dicit ipse fallit. Auctor est P. Nigidius: quod hoc quod addit. Vir bonus prestare debet ne mentiat. prudens ne mendacium dicat. **Guarini** Veronensis. Mentiri fallens. mendacia dicit oberrans. **Angelus Politianus** in prefatione miscellaneorum. Sateor equidem possim falli ut humanus. sed neminem profecto scies fallo. et ut mendacium fortasse dico sic certe non metior. ¶ Mendacium dicit aliquando ad utilitatem alteri. ut faciunt medici curantes egrotos. Adhibentes enim potiones insuaves. sed salubres: ut egrotus hauriat: suaves esse dicunt et haustu faciles. **Non** dicit Plato in. iij. de rep. Mendacium procedendum esse medicis. alijs vero mime. ¶ **Rhetores et oratores olim fuerunt in pretio.** ¶ Sed tunc maxime oratores amplectemur. Quanto in honore semper apud priscos fuerit egregij rhetores atque oratores. cum alij multi: tum in primis **Gorgias Leontinus** **Empedoclis Agrigentinus** discipulus magno nobis esse documento potest. Is enim post illos **Coracem** et **Ctesiam** antiquissimos fere arte oratorie magistrum: tanto grece totius cursu rhetorice professus est ut omni primus in Delphici Apollinis templo solida non aurata sed aurea statua fuerit honoratus. Tanta prisco tempore erimij oratorie artis doctoribus premia erant constituta. ¶ **Scribit Tacitus** in dialogo de oratoribus Persuasus fuisse prisco neminem sine eloquentia aut assequi posse in civitate aut tueri conspicuum et eminentem locum. ¶ **Quia** propter inter omnes professores siue artium siue iuris civilis rhetores: hoc est arte oratorie doctores primum locum apud priscos obtinuerunt. ut libro. xi. Codicis scribit **Justinianus** de studiis liberalibus urbis Rome et Constantinopolitane dicens Habeant igitur adiutorium specialiter nostrum in his primum: quos romane eloquentie doctria commendat. Optima ratione motus hoc dixit divinissimus princeps atque imperator **Justinianus**. quod deus ille nature et mundi parens optimus nullo domestico magis insigni ac peculiari ornamento homines a brutis dissepavit quam eloquendi facultate. Multa enim pecudum corpora magnitudine: viribus: firmitate: patientia: velocitate: forma: ipso homine prestatiores licet animadvertere. Ut enim stoicorum acerrimi verbis utar. Si valet homo: valet et leones. si formosus: et pavones. si velox: et equi. voce habet: at quanto clariores canes: ac

*Quid sit habitus finalis
et de his causis omnia
omni ratione ut
ad id dicitur
quod est
quod est
aut*

*Via ad
tioris aqle
ergo in h
bis bellu
societate d
omni ind
ribus psc
trici aduer
vo et fami
tate ad ipse
est digniss
fulminare v
tilianus l. iij.
hic effulmina
qua q bene p
si comscare fu
est: fulminare a
¶ Et velut in
mre. Omnia cr
ho dirigunt et*

Quis

T quo

Virtu

magis a phi

am parum v

is tantu mentib

et pene in d

mollicie p

mundu est cu illa

era magis pno

que ad vir

Via ad virtutē p̄a non est aspera sed postea ea asperius non asper
ut dicitur p̄ mollis q̄ta et serena sunt

tiorē aq̄le: grauiorē tauri: dulciore mollioreq; luscina. Quid
ergo in hoīe ppriū? Nil aliud certe q̄ ip̄a oratio: que a no-
bis belluinos mores ppudauit: que nos iuris legū et vrbiū
societate deuinxit. ¶ Ingeniosi ergo adolēcentes eloquentiā
om̄i indica gēma: om̄i thesauro preciosiore totis ingenij vi-
ribus p̄sequi studeāt. Vñ et amicis tutissimū presidij: et pa-
trie i aduersis auxiliū: in p̄speris ornamentū p̄parabūt. sibi
vō et familijs suis opes honores gloriā ac deniq; immortali-
tatē adipiscēt. ¶ Cū aut virtutē extollūt. Extollere virtutē
est dignissimis v̄bis eā laudare. ¶ Aut vitia effulminat. Ef-
fulminare vitia q̄si vi quadā ea ammouere significat. Quin-
tilian⁹ li. iij. Ruditas velut igne effulmināda ē. Recte ponit
hic effulminat. Eloquentia em̄ vna est de summis virtutib⁹
quā q̄ bene p̄secut⁹ est nō solū dicere orare differere et eloqui:
s; coruscare fulgurare tonare et: qd̄ ioui optimo maxio datū
est: fulmiare credit. ¶ Ut em̄ ex flouib⁹. Pulchra similitudo
¶ Et velut in rosis legendis. Alia similitudo. ¶ Ad finē di-
rigere. Om̄ia em̄ suū finē habēt. et ad illū om̄i conatu ac stu-
dio dirigunt et p̄tendūt. ¶ Dorico puerbio. Dorico. i. greco.

Qua de causa Poete sint

historiciq; legendi.

¶ Quonia ad hāc nostrā vitā p̄ virtutē ascendit.

Virtus aut ip̄a a poetis multū ab historicis. multo
etiā magis a p̄his laudat: eorū verbis maxie est inherendū.

¶ Neq; em̄ parū utilitatis habet p̄suetudo quedā et familiari-
tas v̄tutū mentib⁹ iuuenū animisq; infusa. cū maxie inherere

soleāt et pene indelebilia esse que i tenera etate discunt p̄pter
anior molliciē p̄funde inusta. Et qd̄ aliud Hesiodū voluisse

putandū est cū illa scripsit carmina que vniuersi decantant?
Aspera inq; p̄rio et pene diua et sudoris p̄tinui et labor plena

est via que ad virtutē ducit. quāob̄re nec cuiusuis est p̄pter

luscina em̄ uachagal

Propietas.

Abhortatio lauda

vilis

Extollere virtutē

Effulmiare vicia

quid frat

Eloquentia

vna de sum-
mis v̄tutib⁹.

Doxing

gung

Septim

Har inix ad

aspa: har p̄m

fringalitate et

bedo ethicou multu

refect iuuend sic vel sic

afue sa nec em̄ vel X

Quo p̄mel est imbu

ta recet seruabit odo

rem: Testa diu X

Asperio haba

207ia

Hesiodus.

Umbinus: q̄ hoc
iat. p̄udes ne men
fallens. mendacia
de miscellaneor. Sa
ne p̄fecto sc̄es fallo.
m̄etior. ¶ Mendaciū
medici curantes egro
si salubres: vt egrot
aciles. Vñ dicit plato
medict. alijs vō mime
ur. Quanto in honore
es atq; oratores. cū alijs
Empedoclis Trigē
nēto potest. Is em̄ post
cre arte oratorie magis
icem p̄fessus est vt sim
da non aurata si aurea
p̄tibus erim̄s oratorie
¶ Scribit Tacitus dicit
cas nemine sine docti-
ueri cōspiciū et am̄m̄e
sine arte sine iuris d
doctores p̄m̄i locū ad
et scribit Justinian⁹ de
nstantinopolitane dicit
strū in his p̄m̄i: quos
at. Optima ratioe motus
impator Justinianus
m̄ nullo domestico magi
a brutis disseparat q̄ do
dū corpora magnitudi-
citate: forma: ip̄o homi-
m̄ stoico: acerrim̄ v̄bis
tes. si formosus: et p̄p̄o
t̄ q̄nto clariore carnis: am

Quod no
ra testa
apit in
veloca sa
pit X

¶ Hm̄

Sola vita et victi et mortuo stabilis est et firma
possessio.

Paulus
Non sunt adigne pas
siones ad etna beatitudine
expedita id e con
ueniens

difficultate *ma vna* *fest* *celitudine*
arduitate illa capeffere: nec capeffenti facile ad cacumen ena
oostas *f. illa arduitate* *x. emmenciori loco* *s. q. no*
dere. *Virgiliu* Sed ubi id superaveris et ei fastigio videre licet ut via illa
Virgiliu levis sit et pulchra: utq; expedita et facilis et longe iocundior
Virgiliu q; altera que ad vicia ducit: qua; uniuersas simul arripi posse
Virgiliu ipe idem poeta testat. *Virgiliu* Mihi quidem videtur nihil ob aliud q; ut
Virgiliu nos ad virtute pbitateq; adhortaret ista dixisse. ne laborib;
Virgiliu victi an sine desisterem? *Virgiliu* Sed et si qs alius similiter virtute lau
Virgiliu darit: eius sermones pmptrissime recipiem? *Virgiliu* Ego aut e quoda
Virgiliu viro: q; ad vestigandas poetaru mentes acutissimus habet:
Virgiliu audiui cu diceret tota Homeri poesim laude esse virtute: oia
Virgiliu q; illius poete huc tendere: nisi qd interdum incidens sit. veruz
Virgiliu in eo loco vel marie id patere cu finxit Cephalonoz ducem nau
Virgiliu fragio eiectu ta; spectabile fuisse ut illos quib; et solus et nud;
Virgiliu apparuit: verecundia aliqua auerteret. qnquidē p vestibus
Virgiliu virtute illu dixit honoratu. ut primu regina reuerita sit eum.
Virgiliu deinde reliqua Pheacti multitudo tanti putauit ut relictu epu
Virgiliu lis quib; comessabant vnū illi cuncti intnerent: nulluq; eoz
Virgiliu esse q; eo tpe magis quicq; ab dūis optaret q; Ulyre fieri. q; q;
Virgiliu et nudu et naufragu. Solebat ille poetaz interpretes hoc i loco
Virgiliu clara voce clamare. O hoies sit nobis cura virtute: que et cu
Virgiliu naufrago simul enatat: et in littoze nudum eiectu fortunatis
Virgiliu Pheacibus venerabiliozem ostendit. *Virgiliu* Et profecto ita res est.
Virgiliu Cetera omnia non magis possidentiu sunt q; cuiusq;: ut in ta
Virgiliu lari ludo huc illucq; transcuntia. Sola virtus z viuēti et mor
Virgiliu tuo stabilis est z firma possessio. *Virgiliu* Qua ratōe mor; mihi videt
Virgiliu Solon cu inqt ad diuites. At nos nō pmutabim; cu virtute
Virgiliu diuitias. qm virtus firma est. diuitias vō alias ali; possidet.

De Somno.
poeta.

De Salomia
lege scripta. *Job*
De Vlyse
quero.

De ar. rōne insula
poeta. q. in h. d.
De ar. q. in h. d.

q. fit talis: mit. v. v. v.
qua rōne rōd. fell
De ar. rōne insula
De ar. rōne insula
Solon.

Præmium virtuosus est

Felicitas 6

Similia sunt his et a Theognide dicta: quæ inquit deum (quæcumque
 tandē is senserit) varie hominibus talentū appendere. Alio em̄
 tempe diuitijs affluere: alio nihil possidere. Hec eadē a Pro-
 dico sophista quodā in loco suorum librorū de virtute ac vitijs
 sapiētissime scripta sunt: cui quidē prestāde sunt aures. neq;
 em̄ spernend⁹ est ille vir. Is vō ita inquit quantū ego memini
 (nā eius vba nō teneo nisi q; sine metro sic ait) Hercule cū is
 adolescens esset vestre ferme etate diu secū multūq; dubitasse
 vtrā viā caperet cū duas videret. vnā voluptate alterā vir-
 tutē, inter ambigendū autē duas accessisse matronas, has vō
 esse et virtutē et maliciā. Statim quidē igit̄ etsi ille silerēt ma-
 nifestā fuisse diversitatē illarū. Videri em̄ alterā accuratissime
 ornata, fluentē delicijs, et oim voluptatū examen post se tra-
 hentē. Hec itaq; omnia ostētantē et multo etiā plura pollicentē,
 secū trahere Hercule tentauisse. Alterā vō asperā et durā seve-
 rez intuentē talia ecōtra dixisse. Polliceri se nec voluptatē ali-
 quā nec quietē. s; labores picula sudoresq; infinitos terra ma-
 riq; tolerādos. Premiū autē illorū fore (vt ille aiebat) deū fieri:
 et hanc demū Hercule secutū fuisse.

Aduat aliu
 Refert laborandū dylone
 ab espo pcta nuzogari
 quid uā uipat agit iudisse
 alta humilitat humilia
 vico galatū x
 De hercule x
 Acaiah dicit iparue
 sunt matronas siluā
 virtutē et maliciā x
 Vā digna notati:
 vna matrona
 s; a matrona.
 Tomz arbu
 Cete
 Hædne magna
 facit forcia par
 ta herculis x

Quā ad hanc nostrā

libros diligenter legendos esse dicit: qui virtutē: p
 quā ad ppetuā vitā ascendit: laudat. Et q; a poete historice
 et phis virtus laudat. Toto igit̄ anio eoz verbis: quib⁹ vir-
 tutē ornāt: est incumbendū. ¶ Neq; em̄ rē. cū maxie inhe-
 rere soleāt. Diuus Augustin⁹ de Virgilio sic ait. Propterea eū
 paruuli legūt vt videlicet poeta maxim⁹ oimq; pclarissimus
 et optim⁹ teneris ebibitus annis haud facile oblivione possit

Virg est virtus quo pphing
 Augustin⁹ in
 prio de ciui.
 dei libro lau
 laudo. vq; lū
 diat p pcedū

Statim qd... si ille matris lacrimas...
 Statim qd... quibus ille filio...
 In statim manifesta est
 herculi diuersi
 huius illa
 vix

Arta via e vere que ducit ad atria vite;

duis

Horat. epla ij

abolere. sicut illud Horatii. Quo semel est imbuta recens serua
bit odorem Testa diu.

Leonides

Maxime inherere et pene indelebi-
lia esse. Leonides pedagogus Alexandri quibusda cum vitijs im-

*fuit pedagogus Alex
andri: Alter fuit
dux fortissimus
ordinator.*

buit: q semel affixa semp inhererunt. Vn Quintilianus in prio
oratoriaru institutionu inqt. Siquidem Leonides Alexandri pe-
dagogus (ve a Babylonio Diogene tradit) quibusda cu vi-
tjis imbut: q robustu qz et maximu regem ab illa institutione
puerili sunt psecuta. Sui pedagogi in. rj. naturalis his. me-
minit Plinius. Alexandro ait magno i puericia sine parsimo-
nia thura ingerenti pedagogus Leonides dixerat vt illo mo cu
deuicisset thuriferas gentes supplicaret. At ille Arabia potit
thure onusta nauem misit ei: large exhortat vt deos adoraret

Quid mixto stat

Vir. in geor.

Proppter anioz mollicie pfunde inusta. i. impressa. Tractis
a signis que ferro candenti imprimunt. Virgilius. Continuoqz
notas et noia getis inurunt

Carmia He-
siodi.

Et qd aliud Hesiodu voluisse
putandu. cu illa scripsit carmina. Hesiodus poeta scripsit car-
mina q maxie hortant ad amplectendas vtutes. Ideo Cicero
in quadam epla hortat Lepta vt filiu suu ad ediscendu Hesio-
du inducat. z picipue quatuor eius carmina no solu cognoscat
s et meorie mandet. Ait aut sic. Lepta suauissim ediscat He-
siodu. et carmina eius habeat in ore. i. assidue memoret et pn-
ciet. Quatuor Hesiodi carmina Hubertinus ita tradurit. Vir-
tute posuere dei sudore paranda. Ardu est ad ea longusqz p-
ardua callis. Asper et est primu. sed vbi alta cacumia tanges
sit facilis q dura prius fuit inclyta virtus

Cicero li. vi.
eplaz sa.

Aspera inquit
primo et pene vna et sudoris continui et laborum plena est
via que ad virtute ducit. Vn Matthei. vij. scribit. Intrate
p angusta porta. qz lata porta et spaciosa est via q ducit ad
pditione. et multi sunt qui intrat p ea. Om angusta porta et
arta via est que ducit ad vitaz. et pauci sunt q inueniunt ea.

Hubertinus.

De hac via Prosper. Arta via est vere que ducit ad atria vite

Matthei vij

Sed vbi id supereris et eius fastigio videre licet vt via illa
lenis sit et pulchra: vtqz expedita et facilis et longe iucundior
qz altera que ad vitia ducit: quam vniuersam simul arripi
posse idem poeta testatur. Mibi quidem videtur nihil ob aliud

Prosper.
Tertus.

De hac via Prosper. Arta via est vere que ducit ad atria vite

Sed vbi id supereris et eius fastigio videre licet vt via illa
lenis sit et pulchra: vtqz expedita et facilis et longe iucundior
qz altera que ad vitia ducit: quam vniuersam simul arripi
posse idem poeta testatur. Mibi quidem videtur nihil ob aliud

Preteriti labores sepe plurimum solent gaudij afferre.

12

q̄s ut nos ad virtutē p̄bitatēq̄ adhortaret ista dixisse. ne la-
bore⁹ victi ante finē rē. Preteriti labores sepe plurimū solent
gaudij afferre. Quia p̄pter vulgo dicit. **Jucundi acti labores**
Que durū fuit pati dulce est meminisse. ait Seneca. Ad q̄d il-
lud poetē referendū est. **○ socij (neq̄ em̄ ignari sum⁹ ante ma-**
lorū) ○ passi graviora. dabit deus his q̄s finē. **Vos et scyllēa**
rabiē penitusq̄ sonantes Accessis scopulos : vos et cyclopes
sara **Experti : renocate animos mestumq̄ timorem Mittite**
forfan et hec olim meminisse iuvabit. Et illud. **Per varios ca-**
sus per tot discrimina rerum Tendimus in latū. rē. Vbi di-
cit **Ascensus.** Est sententia moralis et faciliter ad allegoriam
transferibilis. ut per latium patriam celestem intelligamus :
ad quam per varios casus per tot discrimina rerum **Tendi-**
mus : sedes vbi fata quietas ostendunt. Qui igitur laboris
difficultatem superaverit : dicit. **Tunc vigilasse iuvat.** dulce
est meminisse laboris. **¶ Ego autem e quodā viro : qui ad**
vestigandas poetarum mentes acutissimus habetur : audiui
cum diceret totam Homeri poesim laudem esse virtutis.
Themistocles summus Athenis vir cum ex eo quereretur cu-
ius libentissime vocem audiret. ait eius a quo sua virtus op-
time predicaretur. excellentem profecto poetam significans :
cuius in verbis inclyta virtus sicut i auro gemma perluceat.
¶ Laudem esse virtutis. Si queris. Ad quid prodest laudare
virtutem. Accipe responsum Ouidij dicentis Laudataq̄ vir-
tus Crescit et immensus gloria calcar habet. Ad hoc ergo ho-
mines laudantur ut ad meliora prouocentur. **Secundū illud**
Ouidij in libro quinto de tristibus. Deniq̄ nō paruas animo
dat gloria vires. Et secunda facit pectora laudis amor.
¶ Verum in eo loco vel maxime id patere. Vel pro etiā sepe
numero ornate ponitur. Quintilianus libro. iij. Commodus
vel maximum eorum est si rite applicentur. ¶ Cum fingit.
Aliud est fingere. aliud mentiri. Mentitur qui fallendi causa
commentatur. Singit autem qui nouum aliquid componit
intentione sincera. ut doceat aut illustret res obscuras : qua-
le est poetarum officium. X

Acti labores
iucundi sunt.

Vir. in. i. ene.

Sylla e saxon gra
et raiu in o pleni
q̄o in dūz mare
q̄u somi fait in
in adm styllis.

Sua morale e exo
nido q̄d tendere
in latium stat.

themistocles

Ad q̄d prodest laudare
virtutem : ait
Ouidios.

Vel pro et ornate
ponitur.

Quid fingere
et mentiri.

poete

Cyclops hic dicitur Pulcherrima ars Na cyclops dicitur giganteus & vniculus
regens in Sicilia nunc actuum motu in adm cyclops.

Sapientia in aduersis refugium: in prosperis ornamentum:

Cephalonia

¶ Cephalonouū ducē. Cephalonia teste Tortellio insula est i mari Ionio: que sub Olyssis impio fuit: vt p totā Odyssēā ostendit Homerus. Et Seneca in Troade de Olysse locut⁹ inquit. Gressus nefandos dux Cephalonū admouet. ¶ Deinde reliq̄ Pheacū multitudo tanti putauit. Alcinous fuit rex Pheacū iustissim⁹. et diligēs hortorū cultor. Quare dicit Virgili⁹ li. georgicorū. ij. Pomaq; et Alcinoi silue. i. arbores pomifere: quas ille in pulcherrimā formā ordinauerat. Vñ Ouidius in rii. metamor. libro. Proxima Pheacū felicib⁹ obsita pomis

Alcinous.

Kura petūt. Ad hūc teste Homero in Odissea naufragus venit Olysses: q̄ honorifice et regio conuiuio susceptus errores suos enarravit: cui rex si secū manere p̄sensisset Nausicę filie coniugiū offerebat: qđ ille renuēs multis ab eo munerib⁹ donatus et naue cū socijs discessit. ¶ Voluit Homerus ibidē ostendere qđ prestare possit sapientissimus: qualē ip̄e appellat

Olysses naufragus venit ad Alcinoū.

Olyssē. qm̄ sapia in calamitatib⁹ vnicū est presidū. et non patit̄ sapientē perire. Vñ Aristoteles dicebat eruditionē inter p̄spera esse ornamentū: inter aduersa refugium. ¶ Sola v̄t⁹ et viuenti rē. Sic Bias. Sapia oibus possessionibus certior est et securior. Robertus rex Sicilie. Ego iuro dulciores et cariores mihi esse lrās q̄z regnū. z si alterutro carendū est: equanimi⁹ me regno dico q̄z litteris cariturū. ¶ Qua ratōe mot⁹ mihi videtur Solon. Solon fuit vnus ex septē grecie sapientibus: q̄ teste Aristotele in. ij. politicorū dedit Atheniensibus leges cū tanto tempamēto p̄positas vt dixit Justinus similiter in. ij. vt parē graciā a senatu et plebe p̄traherēt. quanq̄z plebs et senatus in summa prius essent dissensione. Et (vt dixit Vale. Max. de ingratis) si illis Atheniēsē p̄petuo vti voluissent sempiternū habituri fuissent impiū. ¶ Similia sunt his et a Theognide dicta. Theognis fuit poeta grecus: de q̄ Plato i libro de legib⁹ sepe meminit. ¶ Alio em̄ tēpore. Vñ Bias dixit. Fortuna i his rebus hūanis ludit cū hoib⁹ modo illū extollēdo. aliqñ aliū indigentē faciēdo. Itē Chilon phūs interrogat⁹ qđnā ageret Iupiter. Respondit. Alta humiliat: et hūilia exaltat. ¶ Hec eadē a Prodicō sophista. Prodicus

Sapia in calamitatibus vnicū p̄sidiū

¶ Sola v̄t⁹ et viuenti rē. Sic Bias. Sapia oibus possessionibus certior est et securior. Robertus rex Sicilie. Ego iuro dulciores et cariores mihi esse lrās q̄z regnū. z si alterutro carendū est: equanimi⁹ me regno dico q̄z litteris cariturū. ¶ Qua ratōe mot⁹ mihi videtur Solon. Solon fuit vnus ex septē grecie sapientibus: q̄ teste Aristotele in. ij. politicorū dedit Atheniensibus leges cū tanto tempamēto p̄positas vt dixit Justinus similiter in. ij. vt parē graciā a senatu et plebe p̄traherēt. quanq̄z plebs et senatus in summa prius essent dissensione. Et (vt dixit Vale. Max. de ingratis) si illis Atheniēsē p̄petuo vti voluissent sempiternū habituri fuissent impiū. ¶ Similia sunt his et a Theognide dicta. Theognis fuit poeta grecus: de q̄ Plato i libro de legib⁹ sepe meminit. ¶ Alio em̄ tēpore. Vñ Bias dixit. Fortuna i his rebus hūanis ludit cū hoib⁹ modo illū extollēdo. aliqñ aliū indigentē faciēdo. Itē Chilon phūs interrogat⁹ qđnā ageret Iupiter. Respondit. Alta humiliat: et hūilia exaltat. ¶ Hec eadē a Prodicō sophista. Prodicus

*Bias
Robertus*

Solon.

¶ Sola v̄t⁹ et viuenti rē. Sic Bias. Sapia oibus possessionibus certior est et securior. Robertus rex Sicilie. Ego iuro dulciores et cariores mihi esse lrās q̄z regnū. z si alterutro carendū est: equanimi⁹ me regno dico q̄z litteris cariturū. ¶ Qua ratōe mot⁹ mihi videtur Solon. Solon fuit vnus ex septē grecie sapientibus: q̄ teste Aristotele in. ij. politicorū dedit Atheniensibus leges cū tanto tempamēto p̄positas vt dixit Justinus similiter in. ij. vt parē graciā a senatu et plebe p̄traherēt. quanq̄z plebs et senatus in summa prius essent dissensione. Et (vt dixit Vale. Max. de ingratis) si illis Atheniēsē p̄petuo vti voluissent sempiternū habituri fuissent impiū. ¶ Similia sunt his et a Theognide dicta. Theognis fuit poeta grecus: de q̄ Plato i libro de legib⁹ sepe meminit. ¶ Alio em̄ tēpore. Vñ Bias dixit. Fortuna i his rebus hūanis ludit cū hoib⁹ modo illū extollēdo. aliqñ aliū indigentē faciēdo. Itē Chilon phūs interrogat⁹ qđnā ageret Iupiter. Respondit. Alta humiliat: et hūilia exaltat. ¶ Hec eadē a Prodicō sophista. Prodicus

Theognis.

Rem eadē alia p̄mittendo

¶ Sola v̄t⁹ et viuenti rē. Sic Bias. Sapia oibus possessionibus certior est et securior. Robertus rex Sicilie. Ego iuro dulciores et cariores mihi esse lrās q̄z regnū. z si alterutro carendū est: equanimi⁹ me regno dico q̄z litteris cariturū. ¶ Qua ratōe mot⁹ mihi videtur Solon. Solon fuit vnus ex septē grecie sapientibus: q̄ teste Aristotele in. ij. politicorū dedit Atheniensibus leges cū tanto tempamēto p̄positas vt dixit Justinus similiter in. ij. vt parē graciā a senatu et plebe p̄traherēt. quanq̄z plebs et senatus in summa prius essent dissensione. Et (vt dixit Vale. Max. de ingratis) si illis Atheniēsē p̄petuo vti voluissent sempiternū habituri fuissent impiū. ¶ Similia sunt his et a Theognide dicta. Theognis fuit poeta grecus: de q̄ Plato i libro de legib⁹ sepe meminit. ¶ Alio em̄ tēpore. Vñ Bias dixit. Fortuna i his rebus hūanis ludit cū hoib⁹ modo illū extollēdo. aliqñ aliū indigentē faciēdo. Itē Chilon phūs interrogat⁹ qđnā ageret Iupiter. Respondit. Alta humiliat: et hūilia exaltat. ¶ Hec eadē a Prodicō sophista. Prodicus

Bias.

Chilon.

*Acto x de ornate
copiis.*

*Proxima e q dicitur vs et dicitur: q qd x dicitur no sct: ronia
no y dicitur q ronia sct*

is q post lantij a ronia
ex **Chio** insula fuit rhetor et **Auripidis** pceptor in rhetoricis.
¶ **Sophista** dicit q p declamatores docet discipulos. **¶** **Orator** et declamator ita distinguim⁹: ut orator sit q in iudicijs vel i concionib⁹ causas agit. **Rhetor** q rhetoricen pfitet. **Declamator**: q aut docendi alios aut exercēdi se gratia ficta causas agit ut in veris postea causis possit orare. **¶** **Declamatio** est domestica eloquentie exercitatio: qua **Quintilian⁹** in. ij. utilissima esse demonstrat. **Versat** in materijs fictis: que tñ simillime sint veritati. **Seneca** p **trouersias** appellat. **Hinc** est illd urbanū **Juliani** rhetoris dicitur. **Hic** sine p **trouersia** disertus est. **Putat** **Quintilian⁹** neminē q sit mentis compos crudū aut saturū aut ebrū declamare debere. **¶** **Declamare** (ut dicere solebat **Caluus**) est iā non mediocriter dicere bene. **Suetonius** i libello de rhetorib⁹ ait. **Historici** tradiderūt **Augustū** ne **Mutinensi** qdē bello omisisse declamādi p **suetudiez** **¶** **Herculē** cum is adolescens esset vestre ferme etatis. **Eneas Siluius** de **Hercule** sic ait. **Acide** iuveni placidā dū membra quietē cepissent: gemine comparuere dee. **Altera** pclaros illi spondebat honores **Vellet** si secū ferre laboris iter. **Altera** nil opus est dixit: mibi crede: labore. **Sume** voluptates q s tibi amica paro. **Ille** aut pūmā cōplexus in ethera tendit. **Et** docuit magni se genus esse iouis. **¶** **Hoc** idē de **Scipione** fingit **Syllius italic⁹**: ad quē sedentē domi sub lauro et anio bella meditantē dicit accessisse virtutē et voluptatē. et tandē vtutē p **suasisse** **Scipioni** voluptatē esse spernendā.

Quid proxima
Sophista quid
Orator
Rhetor
Declamator
Declamatio
fm Quintili
anū li. ij. qm
est iudiciorū
consilio: tūq
imago silis
esse debet ve
ritati.

Eneas Siluius.

Syllius ita
licus. 19 va
ut notada:

Qua de causa et quo pat-

to phōs legere debeamus.

¶ **T** fere omēs q mō aliqd in phia scripsere ut quisquis maxie potuit virtutē laudarūt: quibus sane credendū est: conandūq; ut in vita nostra id ostendam⁹. **¶** **Et** q quis ea que alij vbe dūtarat philosophant reb⁹ ipis affirmatis vere sapit. ceteri velut vmbre volitat. **¶** **Nec** secus ea res

Compasso optima

*Ver sct q vrb: Dytima rō y arō: nā p sct losox garo vs et opaxibz
no alij q sct q p sct pitor forma vrb pingendo imitatio qit: sct
qū pitor imitatio sct et talis q lūm nou imitatio in tabula vrb pff: 11
xit: sct p sct losox garo in opibz dicit vrb talis q lūm vrb pff: et vrb:*

Rhetor de orate
loquunt.

De predicatoribus

Aliud simile

Euripides in Tragedia
quo in tribuitur esse in
sua Ethicorum & pollinice
factus de regno thebano
decebat ad aliquid amig reg
debet: & ethicorum ip
in te quoniam volato
dignit urani lingua nun
tem iniurata pro X.

se habet q̄z si pictor egregia ^{f alia} viri formā imitat⁹ sit. Hic autē re
vera talis existat qualē ille in tabula ^{f pictura} expresserit. Qui em̄ v̄tutē
in cetu hoim laudat amplissimisq; ^{in laudat} verbis extollit: ipi vero et
libidinē temperantie et questū iusticie anteponūt: ^{meo iudicio} q̄ mea snia
nihil differūt ab histrionib⁹: ^{teatro} qui cū poemata in scena agunt
sepe vt reges vel vt potētes p̄deūt. cū neq; reges sint neq; po
tentes neq; oino forsitan liberi. Atq; musicus quidē si id vllō
mō vitare potest nunq; patit̄ lyraz sibi dissonare. neq; chori
p̄nceps inconcinnū sibi chorū habere. Ipe vō quispiaz ^{rector} secū
disidebit: neq; vitā p̄sentanea verbis p̄stabit: sed Euripide
antore linguā quidē iurasse dicet: mentē vō iniurata māsisse.
et bonū videri q̄z esse magis cupiet. At hic est vltimus iniurie
termin⁹ si q̄d credere oportet Platoni! bonū videri cū nō sis

De fere oēs qui mō.

Quo modo phi legi debeant hoc loco sanctus Basilius docet.

Aristoteles.

¶ Nā q̄squis ea que alij v̄bis dicitat phant̄ zē. Aristoteles
in. ij. ethicoz rephendit eos qui in v̄bis potius q̄z in operibus
querūt phant̄i: quoz ridicula est vita. Nā in v̄bis phant̄: in
actionib⁹ insaniūt. Qua ppter in phōs hypocritas primū in
surgit Iuuenalis sa. ij. quo mō saluator scribas et phariseos
ppter hypocrisim marie rephēdit. Verba autē Iuuenale sunt
Ultra sauromatas fugere hinc libet et glaciale Oceanū quo
tians aliq̄d de moribus audent Qui Curios simulant et bac
chanalia viuūt. Indocti primū. quanq; plena omnia gypso
Chrysippi inuenias. nā pfectissim⁹ horū Si quis Aristotelem
similē vel Pittacon emit. Et iubet archetypos pluteū seruare

Iuuenale in
Hypocritas
phantas po
tissimū scōaz
satyrā scrip
sit.

A. Gel. refert
q̄b⁹ v̄bis no
tarit herodes

Cleantas. ¶ De his ita scribit. A. Silius li. viij. ca. ij. Ad He
rodē Atticū cōsularē virū ingenioq; ameno et greca facundia
celebrē adijt nobis presentib⁹ palliat⁹ quispiaz et crinitus bar

bachalia
dicit f
ja bach
y uoto
pabato

bag pp
nes ane
ille vultu
rari qz ad
herodes
na vena
vt esse te p
erāt: era
cū ganea
fere atq; i
nō tanq;
aspiciens
cipia id g
cū pleriq;
re bona dig
igit est arge
q; hmoi an
simū. et phi
uuenū forti
nupande g
vno; seruis
nēas ducere
pollui. Cur e
in hominibu
philosophis
phōs suouū
gessisse. Vete
at alios mult
multos et bo
rim. Et subd
vita latuerū
rabāt. s; vult
mis moribu
pibus phi
q; ipis fuit i

baq; ppe ad pubē vsq; porrecta: ac petijt es sibi dari ad pa-
nes emendos scz. Tū Herodes interrogavit quis nā esset, atq;
ille vultu sonituq; vocis obiurgatorio phm sese esse dicit: mi-
rari qz addit cur querendū putasset qd videret. Video inquit
Herodes barbā et palliū. phm nō video. Queso aut te cū bo-
na venia dicas mihi quib⁹ nos vti posse argumentis existias
vt esse te phm noscitem⁹? Interibi aliqt ex ijs: qui cū Herode
erāt: erraticū esse hoiez dicere et nulli⁹ rei: incolāq; esse sorden-
tiū ganearū. ac nisi accipiat qd petit pncipio turpi solitiū inces-
sere. atq; ibi Herodes Dem⁹ inqt huic aliquid eris tāq; hoies.
nō tanq; homi. et iussit dari precū panis. xxx. dierū. Tū nos
aspiciens: qui eū sectabamur: Musoni⁹ inquit circumstanti
cupiā id genus et phm se ostentanti dari iussit mille nūmū. et
cū pleriq; dicerēt nebulonē esse hoiez malū z maliciosuz z nlla
re bona dignū: tū Musoniū subudentē dixisse aiūt. Dignus
igit est argento. s hoc poti⁹ inquit dolori mihi z egritudini est
q; hmoi anialia spurca atq; pbria nomen vsurpant sanctis-
simū. et phi appellant. Maiores aut mei Athenienses nomia
iuvenū fortissimoz Harmodij et Aristogitonis: qui libertate
recupande gratia Hippiā tyrannū interficere adorsī erant: ne
vnq; servis indere liceret: decreto publico sanxerunt. quoniaz
nefas ducerent nomia libertati patrie deuota seruili contagio
pollui. Cur ergo nos patimur nomē philosophie illustrissimū
in hominibus deterrimis exordescere? Hec Aulus Gellius de
philosophis hypocritis. ¶ Innuī Sabi⁹ Quitiā⁹ in plogo
phōs suozū temporū optima quidē pmisisse. sed ea facere ne-
glexerisse. Veteres aut phōs videlicz Socratē Zenonē Platonē
et alios multos laudat dicens. Ac veterū quidē sapie pffozū
multos et bona pcepisse et vt pceperūt etiā vixisse facile pcesse
rim. Et subdit. Nostrē vō tpi⁹ sub hoc noīe maria i plerisq;
vitia latuerūt Nō em̄ vtute ac studijs vt haberent phi labo-
rabāt. s vultū et tristitiā et dissentientē a ceteris habitū pesti-
mis moribus pretendebant. ¶ Propter nefanda qz vitia illis
tpibus phi nō ex vrbe solū senatus sulto fuere eiecti. s Italia
qz ipis fuit interdictū. vt Au. Gellius in xiiij. c. xi. refert. Eodē

Atticus fals
quēpiā cult
amictuq; ri
mē habitūq;
phi mentitū

Nomē phie
illustrissimū.

Quiti. i pffozū
vidē pologo!

Veteres phi
laudatur.

Phi expulsū.

Cicadis licet impune canere: nobis nec quidē mutire fas est.

Epictetus.

tempore Epictetus etiā phūs ppter illud senatusconsultū Nicopolim Roma decessit. ¶ Eusebius in cronicis ait Domitianū phūs et mathematicos bis vrbe roma p edictū expulisse. ¶ Apud Philostratū mentio fit de phīs eiectis a Domiciano qui habitu mutato partim in Hispaniā partim in Libye Scythieue deserta pfugerunt. Quidā etiā viuendi ratiōe mutata scelerū pfiliarios sese illi adiūxerūt. Et quo Demetrius phūs expulsus instituta cū Apollonio sermocinatōe dolenter dixit et graniter. Cicadis licet impune canere. nobis nec quidē mutire fas est. ¶ Et Cornelius Nepos de quodā Agnatio sic scribit. Agnati⁹ ad opprimendū amicū autoritatē stoice secte p se ferebat habitu et ore ad exprimendā imaginē honesti. ceterū anio pfidiosus et subdolos auariciā ac libidinē occultās.

**Dictū Deme
trij phi.
Cicadis licet
canere.**

Quid pingere:

*Pinxit pictor
gentis fuit faber*

¶ Nec secus ea res se habet qz si pictor. Pingere est formā alicuius rei ductis lineis representare. Hinc pictor dictus: qd i cognomē clarissime Sabie gentis transiit: princepsqz eius agnominis Sabius ipse fuit: q manu sua edē salutis pinxit. ccccl. q pictura durauit vsqz ad Claudij principis tempa: qbus edes ipa erusta fuit. Hinc etiā pictura ipa pingendi ars: in q etiaz clarissimi viri exercere se olim pfiterent. Hec Nicola⁹ Perottus in cornucopie: siue cōmentarijs lingue latine. vñ etiā sequentia excerpere libuit. ¶ Celebrata in foro boario fuit edes Herculis Pacuuij poete pictura: de quo extat elegans illud

Epigramma.

Epigramma. Adolescens tāetsi pperas hoc te sarū rogat Ut se aspicias. deide qd scriptū est legas. Sic sunt poete Pacuuij

Zeusis quid.

Marci sita ossa. Hoc volebā nescius ne esses. Vale. ¶ Zeusis clarissimus pictor cū in certamē picture cū Parrhasio descendisset vvas tanto successu pictas i scenā detulit vt aues ad eā aduolarint.

Parrhasius

*pictor admirabilis
fuit*

repsentata vt Zeusis alicū iudicio tumens flagitaret tandē remoto linteo picturā ostendi: et intellecto errore palmā ingenio pudore pcesserit. qm ipse aues sefellisset. Parrhasius autē se artificē. Fert etiā postea Zeusis pinxisse puerū vvas ferentē ad quas cū aduolassent aues irat⁹ est mira ingenuitate operi suo. et dixit. Vvas meli⁹ pinxi qz puerū. Nā si hūc psumasses

De puero ferente vvas.

aves timere
nihil differ
miles esse di
couis ge
Diogenes
tas haberent
gans s que
pino honore
artū et prest
lampudē test
ta i precio sem
quod vel ipi
Quis igit mul
admiri. cū ve
pactū? Totus e
quada musica
vñ quonū inter
vñ vellent diurn
vñ solitos tr
vñ exprecto
confusionēqz cep
vñ Pythagore
vñ patriis a
vñ dolo et ab illa
vñ placabilita
vñ in conuiu
vñ Euripide
vñ ideo illi fuit
vñ ois. qz natu
vñ bello gese
vñ mansisse.
vñ testibus ita
vñ iusturandū d
vñ. Itē peiarat
vñ facere. vel a

anes timere debuerat. ¶ Qui enim virtutē rē.ij. mea sententia nihil differūt ab histrionibus. Eiusmodi phōs histrionib⁹ si- miles esse dicit: qui psonati in scena tragedias agunt voce et corporis gestu. ¶ Atqui musicus quidē. Musicos mordebat Diogenes q̄ cū lyre chordas aptarent animi incōcinnos mo- tus haberent. ¶ Nō parua res est musica neq; noua nec vul- garis s; que semp apud summos ⁊ sapientissimos viros i ma- ximo honore sit habita. Itaq; apud grecos (qui bonarū oim artū et prestantissimarū disciplinarū nō iniuria pūcipatū sibi iam pudē testimonio et p̄sensu oim gentiū vendicant) tanto ea i precio semp fuit. vt q̄ eius esset ignarus haberēt indoctior quod vel ipi Themistocli accidit. cū in epulis lyrā recusasset. Quis igit̄ musicā nō laudet: nō predicet: nō maiore in modū admiret. cū vel seipm nouit similitudine quadā musica com- pactū? Totus enim animi et corpis nostri status et compagine quadā musica et musicis pportōibus pstat. Itaq; Pithago- rei: quorū inter omēs phōs nomen illustre ⁊ admirandū fuit cū vellent diurnas curas somno resolvere: quibusdā cantile- nis vti solitos tradūt: q̄ leuiter eis sopo: quieteq; irreperet eos demq; experrectos alijs q̄busdā modulis: quē somni stuporē confusionēq; cepissent: abdicare consueffe. At Empedocles et ip̄e Pythagoreus furibundū adolescentē: qui eius hospite damnati patris accusatorē gladio adouiret ⁊ inflexit canendi modulo et ab illa omī excandescencia et iracundie turbine ad animi placabilitatē et mansuetudinē reuocauit. Hec et pla de musica in conuiuio p̄io Francisci Philelfi compies. ¶ Ip̄e ho ⁊c. s; Euripide autore. Euripides fuit poeta tragicus: qd̄ nomen ideo illi fuisse impositū dicit Pufcian⁹ li. ij. de octo par- tib⁹ orōis. q; natus ea die fuit qua Athenienses cum Persis in Euripo bellū gessere. ¶ Linguā quidē iurasse dicet. mentē vō iniurata mansisse. A iure fit iuro: qd̄ pprie est pmitto me ad- hibitis testibus ita seruatuz ac si ius esset. A quo fit iuramētū qd̄ et iusiurandū dicit̄. et deierare qd̄ est sancte et vehementer iurare. Itē peierare: qd̄ est iuramentū infringere. vel p̄tra iura- mentū facere. vel anio fallendi iurare. ¶ Iusiurandū grecorū

Laudat mu-
sica a Fran.
Philelfo.

Euripides quid;

Quid iuro:
Iuramentū iusū
Deierare est
valde iurare

Quid peierare:
In p̄iurandū q̄
frigit iur-
amentū
Ius.

Evangelica propterea interdictum ne per caput iuramentum

**Iusiurandum
per caput.
Matthaei. v.**

**Iusiurandum
per genium.**

**Sub dio iu-
rabat per Her-
culem.**

**Hercules se-
mel iuravit.**

*Quid iurati et
iniurati:*

**Memorabile
verbum.**

est iurare per caput. Hinc illud satyrographi. Non dum grecis iurare parat. In caput alterius. A Virgilio quod dictum est. Per caput hoc iuro per quod pater ante solebat. Evangelica preceptio interdicit ne per caput nostrum iurem. ¶ **Marinum** iusiurandum apud priscos erat per genium principis: per quem si quis peierasset puniebatur sicut scriptum est apud iurisperitos titulo de iureiurando. Et ut inquit **Tertullianus** citius per omnes deos quam per unum genium cesare peierat. ¶ **Mos** fuit antiquorum ut pueri per **Herculem** deierantes id sub dio facerent. non sub tecto. **Causas** refert **Plutarchus** in problemate. quod scilicet **Herculem** ferunt non umbraticam vitam domi egisse sed foris ac sub dio semper vixisse. Vel potius illud per hanc rem occulte agit ne pueri insuescant deierare. sicut **Jauonius** existabat. Hoc enim dum sub dio pergrederentur et in proptululo quasi de industria mora efficit et deliberandi dat spatium. Preterea perditum est **Herculem** cum primis religiosum fuisse et ad iusiurandum verecundissimum quippe qui semel in omni vita iuraverit. ¶ **Mentem** vero iniuratum mansisse. **Jurati** dicuntur qui iuraverunt. sicut iniurati qui non iuraverunt. ¶ **Et** bonum videri. id est apparere. **Omni**vis alijs virtutibus carere possumus: hypocrisis tamen maculam non habere aut nullos aut paucos est. inquit **Hieronymus**. ¶ **Et** hic tamen bonum videri cum non sis. **Compendiaria** ad virtutem via est ut talis ipse sis quem te haberi cupis. ¶ **Iranus**. **Philelus** hecatosticha. in quinta de cadis. **Homini** namque perniciosius vultu esse genus nequeat quam qui probitatis in umbra dum vicia nutriunt quod non sunt esse vident. **Maius** enim fallunt pietatis imagine freti.

Propter exempla clarorum

virorum que a poetis historicisque referuntur ipsos seculares libros non negligendos esse.

¶ **igitur** que de virtute scripta sunt ita ut dictum est accipienda censeo. cum facta maiorum aut memorie successione aut poetarum vel historicorum libris usque ad nostram etatem conservata sunt. *f. sup. ibi ad uoz n. s. p. e. o. b. a. p. l. i. q. v. e. r. g. v. e. t. e. r. u. d. d. i. u. r. t. u. t. e.*

*Quid quo modo ra-
tionata sunt gesta
veterum in iura-
ta maiorum et*

¶ **conseruata** sunt. **Nec** huius quidem generis utilitatem negligemus. *poetarum et historicorum*

Pericleni maxilla una, altera parry ang;

^{atheniensium} ^{principis} ^{aliquis} ^{pericles} ^{pericles}
Et ecce Pericles Atheniensis cum esset quidam ex suis hominibus peribis la-
cesseret: nihilo est irritatus neque animo commotus. sed per universam diem
perseveratum est. cum ille nullo maledicto abstinere. hic vero tanquam
ea res nihil ad se pertineret: perteneret. Desperare autem iam facto et te-
nebris exortis cum iurgator ille vix eo tempore abire vellet Pericles
cum lumine famulo accitum persecutus est ipsum. ut sibi quamlonga esset
ad philosophiam exercitatio. Item cum quidam iratus Euclidi Megarensi
necem minaret: idcirco se facturum iuramento firmaret. Euclides
propterea iuravit se profecto illum placaturum effecturumque ne sibi infer-
sus foret. Quamvis ope periculi est aliquid huiusmodi exemplum succurrere
mentibus hominum iam ira effervescentium. Tragedie enim nequam est cre-
dendum dicenti. In inimicos armabit ira manus. sed potissimum esset
nullo modo irasci. Sin id fieri non potest: attractiois freno mode-
randum est. nec permittendum longius efferri. Sed reducamus orationem
nostram ad clarorum virorum exempla. Pulsavit quosdam Socrate So-
phronisci filium faciem eius petulantissime cedens. Socrates vero non re-
pugnavit. sed illius ire ac petulantie se permisit donec vultus eius undique
tuber fieret. Verum ubi ira illius satiata est Socrates quod nihil aliud
egit nisi quod frons sue inscripsit percussor nomem. quammodum statuis
fieri solet. Ille inquit hoc opus effecit. nec ulterius ulcisci precepit
Hec que nostris similia sunt per digna esse imitatioe duco. Hoc enim so-
craticum illi nostro quod dicitur: quod monet ut percussam unam al-
teram porrigam. tamen abest ut ulciscamur. Id autem periculis a Eu-
clide sile est illi quod monemur persequentes expectare et benigne iras
illoz tolerare. et inimicis bona pericari. non autem maledicere. Nam
quod in illis erit periculis his postea preceptum nostrum ad quietem. nec

*Nota exempla
parientis:*

*Vix gilius
Sunt ama mstrat
Ouidius (iudice me frang
est gessa repelle fraudi tel
Cetero deat
Hic dradig in apl
na fuerit tunc est tel
Seneca in tragediis
arma no suad modu ut
Ouidius in libro Satire
laudida per hunc tel*

*culpa in quibus
fuit tunc
aliqui in idem*

*quo
dicitur
supra*

phi negotio

*mod
tragedia
a trag
s huc ang
deductum X*

*Narrat ex
empla ma
ioru p o de
Socrate X*

*Theozag
madelph
colaphy
tond tu bar
d ropur X*

*apphet
ad euageli
um X*

*Nondu grecis tu
qz dictu est. Per ca
angelica pceptio in
nu iusurandu apd
peicrasset puntebat
lo de iurcurado. Et
qz p vnu ganiu cesart
p Periculi dicitantes
refert Plutarchus in
atica vita domi egisse
illud p hac re oculor
anoum cristiabat. hoc
tulo quasi de industria
Preterea pditu est hec
iurandu verecudi sumu
Mente vo iurata
it. sicut iniurati q no iu
rere. Quisvis alio vno
ula no habere aut milio
Et hic rē. bonu videri
via est ut talis ipe sis qd
decatosticha. iij. quante de
esse genus nequeat qz qui
ie qd no sunt esse videri.
e freti.
apla claroru
sqz referunt ipos seclares
dos esse.
pta sunt isa ut dictu est
a maior aut memore locat
libris vsqz ad nostra clarum
generis valitate negligem*

Audi precepta Domini iuramenta vetantis

Alud qm d' Alexandro

quasi impossibilia sint aspernabitur. Haud sane pretereundū est Alexandri regis mēorabile factū: qui cū Darij filias in captivis haberet mirū in modū vt ab omnibus predicabat formosas ne videre quidez voluit. turpe esse ratus eos qui viros vicissent a mulieribus superari. Hoc illi nostro conuenit q' aspiciens mulierē ad voluptatē & si rem non consumet tamē q' ad id cupiuit in corde suo crimine nō caret. Illud autē Clinie Pythagore familiaris difficile est credere non dedita opera: s' fortuito nostris conuenire: qui cū posset trium talentoz damnum iureiurando sibi delato effugere soluere quidē maluit q' iurare. q'q' sine periurio id facere liceret. Audierat ille: vt mihi videtur: preceptū domini iuramenta vetantis.

idē concessa

Agit que de virtute.

Cū potarū vel historicoz libri excellentiū viroz facta aut dicta pronūciāt tunc nos s'm Basilij magni dignissimi antistitis doctrinā tota mente moueri atq' inflāmari debem': maximeq' conari vt tales ipi simus quales illi fuere. Ponit hoc loco diuus Basilus plura exempla claroz viroz: quoz primū est de Pericle Atheniensi. Vel historicoz libris. Historia (vt Cicero li. ij. de oratore diffinit) testē est tempor. lux vitate magistra vite. nuntia vetustate. Hec homies ad virtutē inflāmat. deterret a vitijs. iuuenesq' senili prudētia imbuit. Hec qd imitemur: quid fugiamus: actionesq' nostras quo dirigam' p exempla nobis aptissime pponit. Nisi historie lumen esset omnia iacerent in tenebris. nisi hoc fuisset inuentū: de suis tātū seculis loquerent hoies. Nec hui' quidē generis utilitatē negligemus. Historiā perutilē esse ostēdit Diodorus Siculus libro primo cū ait. Nam si ea que de inferis et quidē fabulose ferunt multū conferūt hoibus ad pietatē et iusticiā seruandā

Historia d. Cicero d' oratore li. ij.

Historie utilitas. Diodor' li. 1.

Inuentū est In Quo Loro. Morb. de expertat.

Attractionis freno moderanda e Ira;

quanto magis putandū est historiam veritatis assertricē tāqz
totius phie parentē mores nostros effingere ad virtutē? De
utilitate historie plura scribit Diodorus ibidē. ¶ De ecce Pe
ricles Atheniēs. Pericles fuit Atheniēsū dur inclyt⁹ phūsqz
et orator insignis atqz Anaxagore discipulus. reperitqz rempu.
Atheniēsū quadragita annis mira prudentia. De quo late
Justinus in. iij. suor epitomatū libro est psecutus. De eodez
Fran. Phi. hecatosticha vij. quarte decade. Ille Pericles Oc
currat quicūqz diē dū ptulit omnē: Qui se mille pbris lacera
rat: vespera postqz Aduentasset eum duci sub lumine iussit.
Quippe sue cotē validā quē laudis haberet. ¶ Itē cū quidā
iratus. Euclides fuit in geometria excellens: ad quē Plato
misit psultores: de quo Valeri⁹ maxim⁹ li. viij. c. xij. De eodē
Fran. Phi. heca. vij. q̄rte decadis. Senus in Euclidē Mega
rensem fata minatus. Juratusqz aliqs fertur: cui p̄tinus ille
Juravit p̄tra. mihi tu placabere cura Ingenioqz meo: fiesqz
p̄batus amicus. ¶ Infensus foret. Infensus teste Seruio
plus est qz inimicus. Virgilius in ij. eneidos. Insup ipi Dar
danide infensi penas cū sanguine poscūt. ¶ Sed potissimū
esset nullo mō irasci. Iratis et ebrijs psulere solitus erat Pla
to: sese vt i speculo studiosē intuerent: ab eiusmōi statim fedi
tate discessuros. ¶ Attractionis freno moderandū est. Ira nō
potest penitus extirpari in hoie. s̄m illud Horati⁹ in. i. sermo.
Deniqz quatenus excidi penitus vitiū ire. Cetera itē nequeūt
stultē herentia. Idē in epla ij. Qui nō moderabit ire Infectū
volet esse dolor qd suaserit et mens Dū penas odio p vim fes
tinat inulto. Ira furor brevis est. animū rege: qui nisi paret
Imperat. hūc frenis. hūc tu compesce catena. Dicit Horati⁹
irā esse furorē breuē. i. cōmotionē subitā. Est em̄ subita accen
sio sanguinis circa cor. ¶ Pulsauit quispiā Socratē. Exem
plū ponit de Socrate phō clarissimo: q̄ teste Cicerone in p
logo quinti tusculanarū questionū libri phiaz euocauit e celo
et in vrbibus collocavit: de quo Victorinus dicit q̄ cū diu in
cubisset illi parti phie que facit hoiez doctū: discessit ab ea:
et morali operam dedit. qm̄ melius est esse bonū qz doctum.

Pericles. quid:

Euclides. quid:

Quid infensus
est qd infensus

Cōsiliū Pla
tonis. hūc frenis
hūc tu

Ira. Ira nō destituitur

Dicit qd mō rat
ira. et videt

Socrates.

Victorinus.

Melius est esse Bonū qm̄ Doctū;

et expertat.

Sōzō que sup nos
nihil ad nos

Socrates
fons phōrū.

Plutarchus
in libello de libris
edūcandis:

Erin de So
crate calce p
cusso.

Aristophāes

Architas ta
rentinus.

Plato.

Socrates re
caluaster.

Idē Socrates phie moralis conditor: ppagator: illustrator:
erudit: ad quā transiens vbi illud memoratissimū dixisse fer-
tur: que sup nos nihil ad nos. Et varijs et diuersis et i omes
partē diffusis disputatōib⁹ Socratis plures fluxere phi. Me-
rito igit fons phōrū dictus est. Fran. Philel. heca. vij. quarte
decadis. Vir maxim⁹ olim In faciē cesus misere nil rettulit
vnū Preter id in frontē: qd̄cumq; inscribere sūeuit In statuis
opifer. hoc nobis fecerat ille. ¶ Scribit Plutarch⁹ in libello de
liberis educandis Sapiētis munus esse ab nulla vinci iracū-
dia. Idē in eodē dicit Iracūdiā vincere non vilis aut abiecti
munus esse viri. Et subdit exemplū de Socrate. dicens Ado-
lescens quidā temerari⁹ admodū ⁊ fastidiosus Socratē calce
pussit. Quā ob rē cū moleste ferentes comites adeo anio dis-
cruciatos aspiceret vt ipm psequi vellēt. Si me asinus inquit
calce pulsasset dignū ne vt mutuo illi calces incuterent cristi-
maretis? ¶ Paulo post subdit Plutarch⁹. Cū Aristophanes
multa in eū puitia dissipans eā cui nebule titulus est comediā
edidisset: et astantiū quidā talia decantās dixisset. Nūquid
ista Socrates iniquo pateris anio? Haud equidē medius fi-
dius. Si quidē in teatro pinde ac magno in puiuis mordeor
¶ Consimilia deinde de Archita Tarentino et Platone refert
Dicit em̄ q; Architas ex bello reuersus (rei nāq; militari operā
dabat) agrū incultū et squalentē offendens accito villico nisi
iratus forē lugeres ait. Plato vō aduersus deditū ventri seruū
fastidiendūq; ira pctus vocato sororis filio Speusippo Abi-
dixit. hunc verberato. Nā ego nimia exagitor ira. ¶ Subdit
Plutarchus Ardua hec ⁊ imitatu difficilia dicet sane quispiā
Nec ego sum nescius. Verū em̄vero toto enitendū est p posse
vt istis vtentes exēplis ab incōuenienti et seua nimii ira mag-
nā saltē auferamus partē. Hacten⁹ ex Plutarcho. ¶ Socratē
simis naribus et recalua fronte repandis crurib⁹ fedissimūq;
fuisse autor est diuus Hieronymus. ceterum virtus non tam
formosuz corpus q; animū querit. potestq; sub qualibet cute
ingenium beatissimuz latere. Et sicut potest in humili casula

Notatq; sub Qualibet cute Ingeniū Beatissimū Latere

S. E.
vir ma-
sus an-
crates
obstetr-
capite q-
donec v-
in adel-
marillā
quia dici-
dico vob-
teram m-
Hispanu-
semper si-
lius pacie-
Mor alia
diuus Ar-
epistola qu-
camur. T-
Vnū sic. C-
officio mag-
Tantum ab-
nondū que-
Tantum ab-
dear vt mu-
apertas sub-
lensis elegar-
¶ Et inimic-
illis erit preer-
nec quasi im-
patet hoc N-
est diliges pro-
Ego autē dico
qui oderunt v-
vos vt sitis f-
cūri facit sup

*Si quis te percussit in dextera Maxillam Dbe et illi frim
Istram!*

vir magnus habitare. ita potest in deformi corpusculo forma
sus animus ac magnus existere. ¶ Sophronisci filium. So
crates Sophronisco patre marmorario: matre Phenareta
obstetrice natus est. ut scribit Valerius Maximus libro tertio
capite quarto. ¶ Donec vultus ei fieret inflatus ad modum tuberis. Terentius
in adelphis. Colaphis est totum caput tuber. ¶ Percutienti
maxillam unam. Matthei quinto scriptum inuenies. Audistis
quia dictum est Oculum pro oculo. dentes pro dente. ego autem
dico vobis non resistere malo. sed si quis te percusserit in dex
teram maxillam tuam prebe illi et alteram. ¶ Unde Iuuenius
Hispanus. Peruulgata diu legis precepta tenetis. Ledentem
semper similis vindicta sequatur. Sed tranquilla malum me
lius patientia vincet. Ac si quis partem palma percusserit oris
Mor aliam partem vultus prebere memento. De hac re late
dinus Aurelius Augustinus in libro epistolarum prosequitur
epistola quinta ad Marcellinum. ¶ Tantum abest ut vlcif
camur. Tantum abest aut unum ut post se habet. aut duplex.
Unum sic. Cicero de officiis. Tantum abest ab officio ut nihil
officio magis possit esse contrarium. Idem pro Marcello.
Tantum abest a perfectione maximorum operum ut fundamenta
nondum que cogitas ieceris. Duplex sic. Idem pro lege manilia.
Tantum abest ut aliquam bonam gratiam quesisse mihi vi
dear ut multas etiam simultates partim occultas: partim
apertas subeundas mihi esse intelligam. Hec Laurentius Val
lensis elegantiarum libro secundo capite sexagesimo octavo.
¶ Et inimicis bona precari. non autem maledicere. Nam qui in
illis erit preeruditus his postea preceptis nostris adquiescet:
nec quasi impossibilia sint aspernabit. Inimici diligendi sunt
Patet hoc Matthei quinto. ubi dicitur. Audistis quia dicitur
est diliges proximum tuum. et odio habebis inimicum tuum.
Ego autem dico vobis diligite inimicos vestros. benefacite his
qui oderunt vos. et orate pro persequentibus et calumniantibus
vos ut sitis filii patris vestri qui in celis est: qui solem suum
ouiri facit super bonos et malos. et pluit super iustos et iniustos

Parētes So
cratis naxat!

Tuber. quid hnt
Terentius.

Mat. v.
Luce. vi.

Iuuenius his
panus.

Tantum abest

Laure. Val

Mat. v.

Beatissimus

Dolores oculorum vestri sunt xuelle:

**Juuenius
presbyter**

**Alexand Ma
cedo: cui iure
magn^o cog-
nomētū fuit:
honorē Apel
li pictori ma
xim exhibuit**

**Alexand seipz
mag^o qz hos
tes domare
regiū op^o ex
istimabat vt
scribit Plu-
tar. i vita ale
xan. magni**

**Alexand Da
riū filiā vro-
rē accepit.
Matthēi v**

Si enī diligitis eos q̄ vos diligūt quā mercedē habebite? nō-
ne et publicani hoc faciūt? Et si salutauerit fratres vestros
tantū qd̄ amplius facitis? nōne et ethnici hoc faciūt? Estote
ergo vos p̄fecti sicut et pater vester celestis p̄fectus est. ¶ Ju-
uenius vir nobilis: qui immensas euangelice legis maiestātē
v̄sibus inclusit heroicis: ad p̄positū sic ait Nec tibi sit pla-
citū solis succurrere amicis. Aut cecis odijs inimicos ducere
dignos. Quin ego p̄cipiā semp̄ blando esse p̄ om̄es Obseq̄o:
precibusqz deū mollire benignis Pro vita ip̄oz qui vos excin-
dere gaudēt Aduersisqz truces animis odijsqz sequūtur. Naz
genitor noster cōmunia lumina solis Cōmunesqz dedit plu-
uias iustisqz malisqz. Qz si p̄iūctos tantū veneramur amicos
Quis locus hic iuste poterit mercedis haberi? Seruit amici-
cie tantū gens dedita lucris. Sed vos p̄fecti similes estote pa-
renti. ¶ Haud sane p̄tereundū est. Aliud exemplū de Alexan-
dro magno: qui Dariū Medoz et Persaz regis filias mirū i-
modū formosas videre noluit: ne ab illis vinceret. ¶ Idē cū
dilectā sibi p̄cipue puellā nudā pingi ob admirationē forme
iussisset: cūqz Apellē pictorē dū paret amore captū intellexisset
dono illi eā dedit: magnus anio: maior imperio sui: nec mi-
nor hoc facto qz ceteris victorijs: quādoqz seipm̄ vicit: nec
torū tantū suū s̄ etiā affectū donavit artifici. nec amice quidē
respectu motus: vt que paulo an̄ regis fuerat: mox esset fu-
tura pictoris ¶ Mirū in modū formosas. Dariū coniugem
vniuersas decore ac forma reginas antesse: quēadmodū et
Dariū cūctos speciez p̄ceritate viros sup̄asse mēorie traditū
est (inqt Plutarchus) simillimasqz parentibus fuisse puellas
¶ Ne videre quidē voluit. Dicere p̄ iocū solebat Alexander:
Dolores oculoz Persice sunt puelle. teste Plutarcho. Darius
vo Tibert^o Plutarchi abbreviator dicit qz Alexand̄ cuiusdā
Dariū filiē venustatē regiosqz mores aspiciat: eā sibi ma-
trimonio copulavit. ¶ Aspiciens mulierē ad voluptatem.
In euangelio Matthēi. v. legit. Qui viderit mulierē ad con-
cupiscendū eaz iā mechatus est eā in corde suo. Ex quo elicit̄
qz in oibus peccatis: quoz actus sunt mortales: possumus

*In Amibz Vertatis: qm̄ Artz sūt Motab: possūg sola
volūntate p̄fari:*

Impudicus oculus impudici cordis & mentis

sola voluntate peccare. Si enim velle alijs fornicari aut furari et sic de alijs peccatis. et non potest: non est dubium quoniam mortaliter peccet tali voluntate. Ideoque diuus Augustinus inquit. Impudicus oculus impudici cordis est nuncius. Et in euangelio dicitur Matthei. v. Si oculus tuus dexter scandalizat te erue eum et proice eum abs te. De oculo eruendo Iuuenius ita cecinit. Si te forte oculi dextri laqueauerit error: Aurore misere properas conuellito labis. Et iaculare procul. nam membrum perdere prestat Exiguu: flammis que totum tradere corpus. Perpetuisque animam piter conuoluerit penis. Illud autem Clinie. De quodam Clinia Plauto in legibus meminit. Preceptum domini iuramenta vetantis. Scribit Matthei. v. Iterum audistis quod dictum est antiquis. Non iurabis. reddes autem domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis non iurare oino. neque pro celis: quia thronus dei est. neque pro terra. quia scabellum est pedum eius. neque pro hierosolyma. quia ciuitas est magni regis. neque pro caput tuum iuraueris. quia non potes unum capillum album facere aut nigrum. Non me piget Iuuenium: lauro redimitum: musis undique cinctum: iteque atque iteque adducere: quem inter illustres viros: et in doctissimorum christianorum catalogo Hieronymus enumerat: qui non minus vere quam speciose quatuor euangelia hexametris versibus explicauit: et ad propositum nostrum dixit Antiquae leges prohibent iuramentum linguis. Sed nostris cedat iurandi audacia iussis. Nec fas est homini celum iurare pro altum Quod sedes domini: nec que vestigia gestat Terra dei: Solymene urbe venerabile nomen Quod regis magni patria est iurabit unquam Nec caput in proprium cuiusque iurare licebit. Namque potestatem minimi non esse capilli Cernitis: album aut nigrum mutare colore.

De discipulis extraneis dum

taxat utilia et ad finem humane vite attingendum conferentia excerptenda esse.

Ad redeo ad id quod in principio dicebam. Non omnia nobis precipienda sunt. sed tantum utilia. Item cum eos cibos qui obesse possunt corpori diligenter vitemus: absurdum est

Augustinus

De oculo eruen-
do.

Clinias.

Mat. v.

Nulla verba!

Iuuenius lauro
coronat.

De iuramento

Nonit fite:

Non nobis precipienda sunt omnia: sed tantum utilia:

Neq; manualiu operu finis agō ē. Vitz aut suā nō finis
ē. Vtq; quē intueantur q̄ qui vniuersi q̄runt:

Deus similitudine

De filio mortale genus
si se habereb etiam
p̄mēte bonū finē q̄
timeat x̄ p̄mēte
ante mente

Proverbium
Naturā ex pellat furca
tū vsq; redit x̄

De Timotheo
missio loq̄t

Disciplinariū: quib; anim; alit; : rationē nullā habere. s̄ tanq; ^{fortuna} ^{v̄ delecta} ^{deglutire}
torrens aliq; quecunq; fors obtulerit sine delectu immergere.

Et cū gubernator: nō temere nauim ventis p̄mittat. s̄ ad por- ^{ex quo f̄ nauis} ^{f̄ dirigit} ^{v̄ inuenit} ^{cy q̄ruer man}
tum dirigat. et sagittarius ad signū. et faber et architect; finē ^{artifab;} ^{v̄ cognoscit h̄c}
aliquē sue artis respiciat: nos ab eiusmodi opificibus in cog- ^{f̄ ab̄ordū est} ^{f̄ suū manu b̄} ^{que nobe} ^{p̄m̄t ualca}
noscēdis reb; nostris supari. Neq; em̄ manualiū operū finis ^{f̄ vniq; f̄bitudo} ^{f̄ aliquib; s̄q; b̄bitudo v̄ uide at}
aliq; est. Vite aut; hūane finis est vllus: quē intueant; q̄ qui ^{v̄ inuestigat} ^{f̄ dicit}

bene vivere querūt. Qz si nulla ratōe huc atq; illuc in vita iac- ^{nos h̄m̄o} ^{q̄d; nichil} ^{q̄d; v̄t}
taremur: qd̄ inter nos atq; rates gubernaculis carētes inter- ^{certe} ^{v̄ m̄stora} ^{pallestrā tam} ^{v̄ pugna}
esset? Vtz vt in musicis gymniciq; certamib; eorū dē sunt ^{labore} ^{v̄ sunt} ^{v̄ m̄stora} ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
exercitatōes quoz et premia. nec vllus cū se palestra aut pan- ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
cratio exercuisset lyra deinde aut tibia certat. Neq; em̄ Poly- ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
damas id agebat. aut Milo. s̄ alter ante olympicū certamen ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
currus sistebat currētes. Milo v̄o in clypeo vincto stabat. nec ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
depelli ab eo vlla vi poterat. sed resistebat nō seens ac statua ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
quedā plūbo affixa. Qz si Marsie aut Philippi musicā essent ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
meditati: relicto puluere atq; gymnasio: sero coronas aut glo- ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
riā assecuti essent: aut effugissent: ne corpora sua derisui ha- ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
berent. S; nec Timotheus relicta musica sua in luctamibus ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
versabat. Neq; em̄ assecutus fuisset vt cunctis musicis longe ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
antecelleret: cui tantū superat artis vt quocūq; libuisset aios ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
hoim et vehementi acrimonia accenderes: et rursus molli ac ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
placida leniret. Quippe cū aliquādo in Alexandri conuiuio eū ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
cantū quem phrygiū appellant modularetur vsq; adeo reges ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
exercitasse dicitur vt ad arma capiēda prosiliret: atq; iterū ad ^{v̄o lignis r̄o} ^{dato}
comessatores epulasq; reduxisse modulatione mutata. Tātas

De Misericordia Humanū Genus Quod tanq;
ratis raris remis iactatis:

Om oleo mollit^r Corp^us: Vigorem Et Robur Accipit;

**Architecti
scientia.**
Gymnasium qd:
**Oleum ad
gymnasium.**
**Palestrici.
qd frat:**
Conditio olei
**Palestra.
qd frat.**
**Pancratie.
qd frat:**
*Inde pancratio li
Idg ik dx
Quid lyra
Quid tibia vocat
in dicit*
Polydamas

Extant. 2. Vitruvii Pollionis de architectura libri decem: quos
ad Cesarē Augustū egregie scripsit. in quorum primo. c. 1. dicit de
architectis instituendis et de scia architecti pluribus disciplinis
et varijs eruditōib⁹ ornata. ¶ Verū vt in musicis gymnasticis
q³ certaminibus. Gymnasium locus est palestre. vbi nudi athlete
se exercebant. et nōnunq³ p omni exercitio atq³ exercitij cuiusq³
loco ab autorib⁹ accipit. In gymnasio luctatores et gymnas-
tica exercētes oleo utebant. vt abunde docet ille vsus Maro-
nian⁹ Exercent patrias oleo labente palestras Ludati socij.
Et Plinius eleganter de oleo scribens in. xv. dixit Vsum eius
ad luxuriā vertere greci vitioz oim genitores i gymnasijs pu-
blicado. Quintilian⁹ palestricos nominat: quib⁹ pars vite in
oleo: pars in vino sumit: qui corporū cura mentē obuiunt.
Seneca q³ i eplis moralib⁹ ait. Luctatores et totā oleo et luto
constantē sciaz expello. Cur aut oleo uterent causa esse videt.
vt scribit Beroaldus. q³ oleo natura est tepescere corpus: es
cōtra algores munire. Hinc dicit idē Plini⁹ in. xxiij. Omni oleo
mollit corpus. vigore et robur accipit. Idem ait in. xiiij. Duo
sunt liquores corpib⁹ hūanis gratissimi. intus vini. foris olei.
¶ Nec vllus cū se palestra. Palestra s^m Tortellū dici potest
latine luctatio. Virgilius i. vi. ene. Pars in gramineis exercent
membra palestris. Primū apud Athenienses palestre ludus
comptus est. vt testat Seruius sup. iij. ene. ¶ Aut Pan-
cratio exercuisset. Pancratie athlete sunt q³ caput et os manibus
oppositis q³ intervallo p^muniūt: mēbraq³ eoz oia prius q³
pugna mota est aut ad vitādos ictus cauta sunt: aut ad fa-
ciendos parata. A. Gelli⁹. ¶ Lyra deinde. Lyra instrumentū
est musicū. Inde lyrici poete dicit: q³ versus ad lyrā decātan-
dos componebāt. ¶ Aut tibia certat. Tibia est instrumentū
musicū. Inde tibicen dicit. Tibiarū studium Alcibiades teste
Plutarcho spreuit tanq³ illiberale faciēq³ deformās. Lyra vō
que neq³ sermonē auferebat: minusue deturpabat vultū: nō
improbabat. Refert etiā Plutarch⁹ q³ vagante inter adoles-
cētes hac Alcibiadis snia vti notabili et egregia: mox tibiāz
studij aboleuit. ¶ Neq³ em Polydamas id agebat. Poly-

Non Quirit Eger Medicū eloquij: sed Sana potentia:

Aquila Mittamus Am. Qu. Et. Sunt.

damas pponit ex poli. i. multu et damazo. i. domito. ¶ Aut Milo. Milo fuit athleta illustris: et q supra hūanas vires fecisse dicit. Nā taurū in olympico certamine ictu nude dextre occidisse tradit: et p stadiū in humeris sine fatigatōe portasse totūq; die quo illū mactauerat comedisse. Exitū habuit vite miserandū et mirandū. Cū em̄ iā natu grandis artē athleticā deseruisset iterq; faceret i locis syluestrib⁹ quercū vidit patulis in pte media ramis hiantē. Tūc immissis i cavernas arboris digitis rescindere quercū conatus est: et mediā quidē pte discidit diuellitq;. Quercus aut in duas ptes deducta. cū ille qst pfecto qd erat connixus: man⁹ laxasset: cessante vi redijt in naturā: manibusq; eius retentis inclusisq; stricta denuo et coherēs dilacerandū hoiez feris prebuit. De morte h⁹ viri scribit Vale. max. li. ix. c. xij. ¶ Sed alter ante olympicū certamen. De olympo sic scribit Tortellius Olympus cū y greco scribit quo noie qtuor diuersos legim⁹ montes. Unus est inter Thesaliā et Macedoniā altissim⁹. dicente Lucano in. ij. Tubes excessit olympus Lege deū. Alius est in Gallogrecia. Alius apd Mysos: ad c⁹ radices vrbs est Pusa ab Hāmbale (vt fert) structa. Quart⁹ est secus mare rubiū in Ethiopia haud lōge ab Heliopoli ciuitate: q oriente sole vsq; ad quintā diei horas flāmas emittit. Adde q de hoc dicit Claudian⁹ in Stilicone. Sed vt altus olympi Vertex: qui spacio ventos hyemesq; relinquit Perpetuū nulla temerat⁹ nube serenū. Celsior exurgit pluuijs auditq; ruentes Sub pedibus nymbos et rauca tonitrua calcat. Hec Tor. Olympia vō locus est et lucus oleastro vestitus iuxta fluiū Alpheū in agro Pisano sub ditione Eleorū: vbi fuit tēplū Joui olympio dicatū: inclytū monumētū poetarū et historicoz. vbi olympica certamia cū maria toti⁹ grecie celebritate agebant instituta antiquitus ab Hercule: in quib⁹ ipse primus decertasse fert palmāq; reportasse. ¶ Notandū q Olympionices is dicit qui i olympico certamine vicit qsi olympioz nices. i. victor. a nice: que est victoria. M. Tullius in prima tusculanarū. Cū Rhodius Diagaras olympio nices nobilis vno die duos suos filios victores olympie vidis

d iij

*Alcibiades Milo
vobis qd dicit
in Valerio!*

*Mors Mi-
lonis miserā
da z mirāda*

*Milo dilace-
rat⁹ a bestijs*

*Olympus.
q dicit:*

*Quartio olim-
pion*

*Olympia.
quid*

*Olympionices
Itam quid;*

olympioices quid;

*Alcibiades
victor;*

sed S. vobis

Premia virtutis sunt Innumerabilia;

primum in legibus loci alteri dereliquit. Cui tantum superat
artis. De arte Timothei iam dictum est.

Qua non nisi multis labori-

bus exercitatioibusque vita meremur eterna.

f. que dicitur p. carmine
Sed quoniam in coronari atque pugili exempla invidiam
persequamur aliquantisper in ea re. Porro illi quadam in-

credibili laborum tolerantia vires adepti cum infinitis sudoribus in
gymnasio manarint: innumeratasque plagas in exercitatioe tulerit
victum autem non voluntarium neque incundum sed quem magister ludi per-

scripserit victitarint. et in ceteris omnibus: ne orationem pertrahant
ita instituti ut vita ante certamen acta meditatio fuerit certa-
minis: tandem se nudant in stadio et summo labore ac piculo
decertant ut oleastri aut apij aut eiusmodi corona donentur: vic-

toresque a preconibus buccinentur. Nos vero quibus premia vite nostre
adeo mirabilia proposita sunt ut nec magnitudo eorum dici pos-
sit: nec multitudo numerari: in utranque aurem securi dormientes

altera manu capere posse credemus? multa sane esset inertia.
et Sardanapalus ille primas omnium partes in beatitudine fer-
ret. vel Margites forte: quem neque aratorem neque fossorem neque

cuiusque rei actorem fuisse Homerus ait. si utique Homero creden-
dum est potius quam Pittaco: qui inquit Arduum esse bonum epis-
tere. Multis enim laboribus susceptis vir eorum bonorum compotem

fieri contingit: quorum nihil in hac vita esse simile paulo ante
dicebamus. Non igitur desiderandum est nobis. nec pro brevi
voluptate maxime spes abijciende. nisi velimus conuicia pa-

ri et penas subire. non hic apud homines. quamquam ne-

*Si mitti vel
quime in a mio
si ad manibus
p. maxando d. r.
tatoibz (q. mior
sunt) q. m. p. x.
f. q. r. ad r. r. o. o.
(q. r. m. a. i. o. r. o.)
f. p. o. i. o. r. o. b.*

*Arro qui a qd
amirator et
e. boni et mali
f. r. a. s. na. p. b. z
p. r. a. o. r. i.
e. s. s. e. t. d. m. e. t. h. u. r.
s. a. b. e. t. y. b. o. n. i. s. e. s. t.*

*Ardua plura propter
arduitatem bonitatem
desperat existimare qd
desiderantur et ex laboribus
bonum fieri. qd
ad inuicem de fuerit. qd
acumine perueniet ut
tute. bonum huiusmodi non
est.*

*De Marsia late Ovidius
symposio Platonis dicit
ut satyro Marsie. an non
ille enim instrumentum qui
tibi illi supercellis ut sine el
oc idem efficias. Sed nec
tibi phrygii cantu tibia pol
dicit dum cenabat. et iterum
t harmoniaz. Tanta est in
entione facit Aristoteles in
theus non fuisse multa mu-
Secutus fuisse ut ait ma-
s virum integritate. Cuius
stringit illis quod de viatoribus
ites si amicos nullos. Qua
e pla. l. r. i. j. ait. Vni ingenio
i. Qui multarum viculis am-
impudentes aut insani. Et
e pla. l. v. i. j. Nulla est des-
paret. beneque agi confirmantur.
ant. Et subdit. Nec ego illis
ntala cum ex parte attingit.
ua nouit sibi de tota re iudi-
aneat itaque suis quisque sim-
i aliarum sciaz secreta perquirat.*

*Pamphylus
luz. C. m.
mece la
bor gra
oz te plet*

*tota vita
voluptati
bus delect
ny*

f. obno. vite

f. p. m.

Contemptus

*Arduum esse bonum existere
Id est Bonum esse vel existere est arduum et difficile:*

Qui non ex voluntate delinquit: sed factus a peccato dignabitur venia.

^{f. apud hunc f. p.} ^{r. apud infimos}
Hoc quidem parum recte sentienti. sed aut sub terra aut ubicumque
^{f. fecerit} ^{signis indicabitur} ^{r. p. d. c.}
sunt illa iudicia. Nam qui non ex voluntate delinquit is forte aliqua
dignabitur venia. qui autem ex proposito peiora eligit: nullam habet
^{ut no.} ^{p. m. d. u.}
excusationem quin multiplex pena afficiatur.

ED QUAM IN CORONAM

Hic Basiliius magnus insinuat quod multo labore variisque exercitiis nobis opus est ut veram felicitatem consequamur. Sic Paulus primo ad Timotheum. Nam et qui certat in agone non coronabitur nisi qui legitime certauerit. Porro illi quadam incredibilem re exemplo probat diligenter laborandum esse ut vitam mereamur eternam. Est autem argumentum a minori ad maius. Tandem se nudant in stadio. Stadium locus est cursorum et athletarum. Longitudo stadiorum que in terris grecie instituta fuerunt pedum erat numero ducentorum: inter que clarissimum fuit olympicum stadium: quod Hercules suis pedibus metatus est. In Stadiodromici dicti qui currunt in stadio. De quibus. I. ad Corin. ix. Nescit quod hi qui in stadio currunt: omnes quidem currunt. sed unus accipit bravium. i. vicem premium. Sic currite ut comprehendatis. Omnis enim qui in agone contendit ab omnibus se abstinere. et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant. nos autem incorruptam. Ut Oleastri. Oleaster sylvestris oliua est. Aut apij. Apium est herba qua capita victorum coronari solebant. Victoresque a preconibus buccinarent. A preconibus. hoc est valde canendo preconibus dicitur docet Priscianus. In lege romana erat eos qui facerent preconiis vetari esse in decurionibus qui deo fecissent nec amplius facerent non vetari. Nos vero quibus premia vite adeo mirabilia proposita sunt. Sicut scriptum est quod oculus non vidit. nec auris audivit. nec in cor hominis ascendit que preparavit deus his qui diligunt illum. Et Sardanapalus ille. Sardanapalus fuit Assyriorum rex ultimus: qui inter scorta et libidines suas turpiter vitam finivit. cum incenderet aula eius a propriis militibus erosas habentibus femineam eius mollicie. Sardanapali epigramma Strabo ponit in tertio geographie Suit autem huiusmodi. Sardanapalus Anacandarax filius Anchialis

Stadium quod.

Stadium olympicum.

Stadiodromici. quid.

Bravium quod.

Oleaster quod.
Apium quod.

Esai. lxxviii.
.i. ad Cor. ix.

Sardanapalus

Epigramma

In Cor Homo non descendit quod preparavit deus
diligentibus illum.

*Duo labores Antepomite nisi forte rubiginem splendorem postea
mutatio*

et Tharsum vna die condidit. *Ede. bibe. lude. z cū te mortalē*
nois presentib⁹ exple Delicijs animū. post mortē nulla volu-
ptas. Namq; ego sum pulvis qui nup tanta tenebā. Hec ha-
bui q̄ edi: queq; exaturata libido hausit. at illa manent. mul-
ta et p̄clara relicta. *Hoc sapiēs vite mortalib⁹ est documentū.*
¶ Vel Margites forte. De Margite lege Homerū. ¶ Si vti-
q; Homero credendū est potius q̄ Pittaco. Septē sapientuz
grece hec sunt noia. Thales. Solon. Periander. Cleobulus.
Chilon. Bias. Pittacus. De sapientib⁹ tñ varia apud grecos
ferunt. Nā nō omēs eosdē ponūt. Dicearchus quatuor tātū
oim p̄sensu sapiētes asserit. Thaletē Milesiū. Biantē Prieneū
Pittaciū Mityleneū. et Solonē Atheniensez. Hermippus decē
et septē fuisse sapiētes scribit. S; p̄stantior opinio septē solos
sapientes ponit: quos iā enūeravi. ¶ Pittaci illa est celebrata
sentētia. Arduū est bonū existere. et illa. *Nouis tēpus. v̄. No-*
ris optūitatē sine tempestiuitatē. Idē interrogat⁹ qd̄ optimū
esset. respondit bene agere. De Pittaco et alijs i sapientū albo
p̄scriptis lege Heptalogū Philippi Beroaldi. ¶ Nō igit de-
sidendū est nobis. Vitanda est improba siren Desidia. inquit
Horati⁹. Plato ad iuuenes crebro dicere solebat. *Ocio labores*
antepomite nisi forte rubiginē splendori prestare putat. ¶ In
Egypto (vt scripsit Hadrian⁹ Augustus in quadā ad Serui-
anū consulē ep̄la) nemo viuit ociosus. Alij vitrū conflant. ab
alijs charta p̄ficiūt. Podagrosi qd̄ agāt habent. Ceci qd̄ agāt
habent. ne chyragrici quidē apud eos ociosi viuit. ¶ Nā q̄
nō ex voluntate delinquit. De penitentia dis. ij. legim⁹ q̄ pec-
catū trib⁹ mōis admittit. Nā ignorātia. aut infirmitate. aut
studio p̄petrat. et grauius quidē infirmitate q̄ ignorantia. s;
multo fortius studio. i. voluntate q̄ infirmitate peccatur.
¶ Qui aut ex p̄posito peiora eligit. Exēplū de Pygmalione
habet: qui voluntate p̄uersa. nō casu aut necessitate grande
scelus admisit. vt patet i primo ene. ¶ Simile huic legitur de
Polymnestore rege Thraci: ad quē Priam⁹ dubitās de statu
Troie misit Polydorū filius suū conseruandū nutriendūq; cū
magno auri pondere. vt si p̄tingeret Troiā capi ip̄e genus et

assyrijs litte
ris insculptū

*abe vel ad vniū pag
mortuū nō redibit*

Septē grece
sapientes.

Pittaci Mi-
tylenei snia.

Ep̄la Hadri-
ani Augusti.

*Et auctor p̄ noia
p̄x nō vltim⁹ ḡmū*

Peccatū tri-
bus mōis ad-
mittitur.

Pygmalio-
nis auaritia

Optimū est Bene Agere. Est p̄na Pittaci v̄. f.

Corporis Laborum Vanitissimum debet esse:

Vir. i. iij. ene.

urbem instaurare posset. sed destructa Troia auri cupiditate res
Polydori interemit. Quid non mortalia pectora cogis auri sa-
era fames? Quicumque avaritiae deditus fuit perfidus et improbus
esse consuevit. uti fuit Polymnestor. Nullum vitium detestabilius est
avaricia. et maxime in principibus et reipublicae gubernantibus
ut inquit Cicero.

Quo nam modo tibi et orna-

mentis erga corpus nos gerere debeamus?

q. Vid igitur faciendum est dicet quispiam. quid aliud quam cu-
ram anime habendum? ceteris omnibus pro nihilo habere

Auxa rorto

Utrum ergo corpori servendum nisi quantum summa coget necessitas
sua bonis artibus imbuenda. et ex corporis vinculis ac pas-
sionis societate prophanas erimenda. Illud propterea efficiendum est
ut corpus laborum patientissimum sit. Venti autem non ad voluptatem
sed ad sustentationem porrigendum. Nam qui semper cenas atque coenas
mente agitant epularumque gratia terra marisque perscrutant: mi-
serabili admodum servitute premuntur: et gravissimo domino tributa
pendunt nihil levius patientes quam si quae apud inferos penas dant
virga igne dividentes. et cribro aquam ferentes. et prosum vas
implere anhelantes: nullum finem laborum habentes. Tonderi autem
aut amiri ultra quam necessitas sit aut miserorum est secundum Dio-
genem aut invidiosorum. Itaque occupatum esse in corporis ornatu non
minus turpe ducendum arbitror quam aut pellicem esse aut adulterum.
Quid enim refert homini ignavo festidum amiciatur an vili aliqua
peste dummodo corpus ab intemperie tuteatur? Quod et in ceteris
observandum est. ne quid superuacuo moliamur. nec plus corpori
tribuamus quam anime commodum sit. Neque enim minus turpe est viro

*Imp verbis Qui nimis
delicate non erant
suos suos seuciat eos
primarios X*

*G. pagulus
Sic nutus comam
ignominie erit X*

*Vel
Inimicium id
Sic alijs fieri
sui inimicium*

*Therentia:
Nequit nimis
fram: philclphg:
Tende modum*

*Vir plus corpori tribuat quam Animi
quodam sit:*

*Vir plus de homo
pluribus virtutibus et magis
inimicium prodegit hanc modum
aut hoc vir de corpore
sed de a collentia animi X*

*qui va
bere qz
dum por
nec inter
sed opus
sit possit
q
mdm nisi
aqua tan
Laertius
perate vir
ipe nunqz
minime ob
riabat. De
decima me
census si q
et frigora p
tis. Quant
natura a lin
buenda. In
Sepe tener
potu vincu
necessaria e
rudines det
nibus dolor
Animi cur
latis digne
tatis sine n
si ut corp
Socius phi*

Non Id Quod Cernit Et Homo sed Ratio

f. viri

qui vere hoc cognomine dignus existat nimis corporis curam habere quae ad aliam quamvis passionem effeminatum esse. Omne porro studium ponere ut corpori quam optime sit hominis est seipsum ignorantis nec intelligentis sapiens illud quod non id quod cernitur est homo sed opus est maiori sapientia ut quisque nostrum quid tandem ipse sit possit agnoscere.

femina tu
cupidum
more femi
naturum

Solis interitum
guana

2. d. ratio interitum
est homo x

Quid igitur faciendum est.

Anie curam habendam esse docet. Non ergo corpori servandum nisi quantum summa cogit necessitas. Epicurus in epistolis aqua tantum et cibario pane se contentum esse testatur. ut scribit Laertius. Idem Laertius dicit Socratem adeo parce atque temperate vixisse ut cum Athenas lues septenumero vastaret: solus ipse nunquam egrotaverit. Dicebatque qui suavissime comesset eum minime obsonio egere. Itaque in facilitate victus maxime gloriabatur. De Epicuro et Socrate Iuvenalis in satyra quarta decima mentionem facit. cum ait. Mensura tamen que Sufficiat census si quis me consulat edam. In quantum sitis atque fames et frigora poscunt. Quantum Epicure tibi parvis suffecit in hortis. Quantum Socratici ceperunt ante penates. Nunquam aliud natura aliud sapientia dicit. Sed ania bonis artibus imbuenda. Imbuere profundere significat. Virgilius. Illius aras sepe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus. Et ex corporum vinculis et per philosophiam erimenda. Cognitio philosophiae moralis necessaria est ad bene beateque vivendum. Ipsa enim inanes sollicitudines detrahit: cupiditatibus liberat: pellit timores: et omnibus doloribus et morbis animi medetur. Unde Petrarca. Animi cura philosophum querit. Nunquam igitur (ut ait Cicero) satis digne laudari poterit philosophia: cui qui pareat omne tempus etatis sine molestia possit degere. Illud praeterea efficiendum est ut corpus recte. In symposio Platonis amenissimo omnium libro Socratis philosophiae laudes festine sicut piteque enarrat Alcibiades dicens.

Epicuri victus.

Socratis victus

Imbuere quod

Ad quid valet
philosophia moralis

S. Petrar.

Cicero;

Alcibiades. vii. xlii.

e ij

Non Proxima Barba: non Lanx: vestis: No Simplicitas
vultus: sed ratio comox: pudicitia:
Proximum auxo: Proximum:

a auri cupiditate res
pectora cogis auri se
it pfidus et improb
u viciu detestabili est
apub. gubernantibus
is et orna
gerere debeam?
uis pia. quid aliud qz cu
s oibus p mhilo habet
summa cogit necessitas
t corpz vinculis ac pas
illud pterea efficiendu est
ntri aut no ad voluptate
qui semp cenas atqz coqs
ra mariagz pscruant: mi
et grauisimo dno mba
q apud inferos penas dai
a ferentes. et pfo sum ves
oz habentes. Tonden aut
ut miserorum est fm do
atu esse in corpis ornatu
ut pellice esse aut adolent
de amicitur an vili aliq
erie tutei? Qd et in corp
noliamur. nec plus corp
egz em minus turpe est vno
vix pte de sumo
plurimqz viciis p
imul p dng hanc
aut hui vix de aliq
A vix qz viciis sumo

Laborum patientia
circa
fortem:

Aduersus hyemes et frigora
Socrates mirabilia fecit.

Tolerantissimus vir
Socrates.

sub die: aere:

Qualis Socrates in plijs fuerit.

Procedente tpe militia illi simul mihiq; obuenit ad Potidea. fuimusq; Socrates et ego in eo exercitu p;ubernales. Quid at illic egerit queso attendite. Primum em; laborum patientia non me solus s; alios longe supabat. et si quo in loco: vt accidere solet in bello: comeat? deficeret nulli pares huic repiebant ad famem sitimq; pferenda. rursus vo in abundantia reru z conuersione mensaq; militari solus iste frui posse videbat. et qua; bibere nollet tm; si cogebat omnes p;tinus bibendo longe vincebat. et qd mirabile est ebrius nunq; eu q;qua p;perit. Aduersus aut hyemes z frigora: que illis i locis asperria sunt: mirabilia faciebat. Qnq; em; gelu maximo intolerabiliq; facto ita vt nulli exire de tabernaculis auderent. et si qui exibat no nisi suffarci nati admodu pedesq; et crura pedibus ac fascijs mirabiliter circumoluti. Socrates p hoc tempus ita exibat cu ceteris militibus vt nihil ad ea veste adiungeret qua primo ferre solitus erat. Decalceat? vo p glacie facilius incedebat q; alij calceati. Milites vo hec intuetes se conteni ab eo suspicabant. et i his quide talis erat Socrates. Quid aut fecerit tolerantissim? vir in eode exercitu ope preciu est audire. Na cu aliqui sibi cogitatio qda incidisset: stetit cogitans eode vestigio a matutino tempe. cuq; explicare id qd cogitabat no daret p;stabat cogitans neq; dimittebat. et ia meridies erat. hoiesq; id senserat ac mirabant. alterq; narrabat alteri Socrate ab aurora stetisse cogitate. Demu vo ab Ionia quida milites: cu nox ia adesset cenati prius (erat em; tuc estas) circa eu castra posuerut iacuerutq; sub die illu obseruantes an p nocte q; p;seueraret. Socrates vo stetit vsq; ad aurora sequente ac solis ortu. Postea vo abiit. cu ia sole nascente salutasset. In prelijs q; qualis fuerit no est silentio pretereundu. Na cu ea pugna fuit ex qua me quasi optimu pugnatoru duces exercitus donauerut: neo alter hoim me seruauit q; Socrates. Videns em; me grauiter vulneratu neq; deseruit. s; ante me p;silies meipm atq; arma mea p;terit: ab hostibusq; obseruauit. atq; ego tunc ista predicans conatus sum vt no mihi s; Socrati huic: a q seruatus es: dona illa traderentur. Veru duces ad familie respicietes

Daui sunt qui se suaq; ex consilio disponunt

digni
mibi
rari. q
gessit.
erates
facta
bant. A
meq; ni
Socrat
ba. Pun
fenti an
spiceret:
id impun
na cedite
hec Leo.
voluptat
p;ruentes
no impat
summu bo
cu? deus v
tus virisse
opes ablig
patrimoni
mani imper
tissim? abdo
perare. cu e
popinatio.
De tibi terra
p;ncipes ve
hec Philipp
emas atq; c
riq; perscu
pellitur. Q
dicat cu Pet
hil leuius pa

dignitatē me donare maluerūt : ipō quidē Socrate ut dona
mibi nō sibi tribuerent annitente. ¶ Illud qz dignū est meo-
rari. quēadmodū fuga nostrorū apd Delū facta Socrates se
gessit. Nā interfui qz huic plio. et quidē ex equo pugnās. cū so-
crates ipē pedes esset. Profligatus igit nostris ac fuga iā oim
facta Socrates vna et Laches : q tū erat pletor : pedē refere-
bant. Atqz ego cū in his casu incidisset bono animo esse iussi :
meqz nūqz desertur eos dixi. Sic igit eo melius aspicere potui
Socratē qz apd Potideā : quo ipē p̄fusus equo min⁹ formida-
bā. Primū igit intueri licebat qnta Lachitē pstantia ac qz pre-
senti anio suparet. Deinde ut hostes simul ciuesqz vicissim re-
spiceret: oculis et aspectu p se ferens si q̄s eū inuadat : nō esse
id impune facturū. Itaqz tute abibat et ipē et alter. Fere em̄ q̄
ita cedūt nemo eos inuadit. s̄ eos qui c̄ffusa fuga deferuntur.
Hec Leo. Are. eplaz fami. li. vii. epla. 1. ¶ Venti aut non ad
voluptatē s̄ ad sustentationē porrigendū. Si mouibus hoim
pgruentes p̄positure darent (in q̄t Beroald⁹) sane Vitellius
nō impator romanorū creari merebat. s̄ p̄fect⁹ popinaz : qui
summū bonū in crapula et voluptate cibaria collocauerat :
cui⁹ deus venter erat: qui (vt in q̄t elegāter Egessippus) si diu-
tius virisset : luxurie sumptib⁹ et p̄cio mensarū romani impū
opes abligurisset. ¶ Sabius p̄gnoiat⁹ fuit gurges a deuorato
patrimonio. Sic nō solū gurges s̄ et vorago z charybdis ro-
mani imperij dici potest : q̄ inter ganeones gulonesqz eminenti-
ssim⁹ abdomini natus helluabat. tanqz popinariū esset im-
perare. cū ecōtrario nihil min⁹ deceat principē qz helluatio et
popinatio. Vñ a Salomone scriptū est scienter in ecclesiaste.
De tibi terra cuius principes mane comedūt. Beata terra cui⁹
principes vescunt in tempe suo ad refectionē. non ad luxuriā.
Hec Philippus Beroaldus Bononiens. ¶ Nam qui semp
cenās atqz coquos mente agitant epularūqz gratia terra ma-
riaz perscrutant. Docet autor seruū esse qui a vitio gule im-
pellitur. ¶ Miserabili admodū seruitute premuntur. Quasi
dicat cū Petro. Qui seruit peccato seruus est peccati. ¶ Ni-
hil leuius patientes qz q̄ qui apud inferos penas dāt vga zc.

Socrates.
Laches.

Vitellius in
p̄cator x̄gōno
vixit!

Venter deus
Vitellij.

Sabi⁹ Gur-
ges.

Ecclesiastes
decimo.

.ij. Petri. ij.

Reuerſi
nt. q. p. Fran.
obuenit ad Potideas.
ptubemales. Quid ac
boz patientia non me
loco : vt acadere solet
huic repiebant ad famā
tia rerū z cōuersatione
videbat. et quāqz bibere
endo longe vincebat. et
i sperit. ¶ Aduersus autē
perria sunt : mirabilia fa-
erabiliz facta ita vt nulli
qui exibat nō nisi suffra-
bus ac fascijs mirabiliter
is ita exibat cū ceteris mi-
ret quā primo ferre solitus
s incedebat qz alij calcarā.
ab eo suspicabant. et his
d aut fecerit tolerantiū
udire. Nā cū aliq̄n sibi ob-
is eodē vestigio a maturo
bat nō daret p̄staret cogi-
s erat. hoiesqz id miserat ac
i Socratē ab auroa sentis-
dā milites: cū nor iā ad offe-
rea cū castra posuerūt iac-
p noctē qz p̄suerat. Si
quentē ac solis ortū. Post
asset. ¶ In p̄clis qz quālis
Nā cū ea pugna fuit et qua
ces exercitus donauerūt : nō
ates. Videns em̄ me gram-
me p̄siliēs meipm atqz arma
ruauit. atqz ego tunc ista pu-
s̄ Socrati huic : a q̄ seruatus
tū duces ad familie respiciēs

Ex Epistola d. p. p.

Dare penam qd
1 frat!

Belides.

qd:
Va digna natu.

Pellex quid
a pellendo
dicitur

Festis qd

Etiam fratru

Quid Vir?

Inytra fratru viri

Tres sine
1 auctu

Dare penas significat pati penas. Seneca in Hercule furenti. Licus Creonti debitas penas dabit. Et cri. zc. et p'ossim vas implere anhelantes. Belides fuerunt quinquaginta ex diversis vxorib' filie Danaï filij Beli. Vñ dicte sunt Belides: q' apud inferos damnate aqua dolio ptuso infundentes nunq' laboris sine merent'. Tonderi aut aut amiciri. Docet q' mo ornatu corpis vtendū sit. Itaq' occupatū esse zc. Ouidi' forma viros neglecta decet. Itē. Sint paul a nobis iuvenes vt femia compti. Sine coli modico forma virilis amat. Aut pellicē esse. Peller significat mulierē que cū eo cui vxor est corpus miscet. ita vt non viri peller s' vxoris dicat. Quid em' refert homi gnano. i. sapienti. Plautus i aulularia. Snavisq' obtempandū. Festide amiciaf. Festis est vestis valde preciosa. Tullius li. iij. de rep. Festide visus est et in ornatu pmagno. Festis honor est. Tullius li. ij. tus. ques. Festide em' psequēbat. Qd et in ceteris obseruandū est ne qd supuacuo moliamur. Horatius in sermonib' Est modus i rebus sunt certi deniq' fines Quos ultra citraq' nequit cōsistere rectū. Id est Virtus est mediocritas inter parū et nimis. hoc est inter defectū et excessum. Neq' em' minus turpe est viro qui vere hoc cognomie dignus existat. Vir pprie dicit homo plimis maximisq' virtutib' peditus. Dicit aut vir ab ipa scz vi. i. excellentia animi. Et a viro dicit virtus. Virgilius in. iij. Multa viri virtus anio multusq' recursat Gentis honos. Nonnunq' tū p virū marē simpliciter exprimim'. Nonnunq' maritū. Terren. O mi vir. o mea vxor. Omne porro studiū ponere zc. Hois est seipm ignorantis. Nihil est florentius his sententijs Ne quid nimis. Spondeas sine dāno. Cognosce teipm.

De mentis expiatioe: que

fit p'ceptū earū q's sensus nobis porrigūt voluptatū
Etū em' vero id asseq' nō explata prius mente impo
ssibilis est qz lippis oculis solē pspicere. Expiatio
ast anie fit vt et breuiter simul et abūde vob' dicā

Expiatio Anie fit p' contextu q' axu voluptatū Quas
Inobis sensib' p'axigunt!

De vitiis luxuriantibus rebus obstruuntur voluptatibus reliquum non est prostratum

Pro contemptu earum quas nobis sensus porrigunt voluptatum. **N**on
igitur oculi pascendi sunt absurdis spectaculorum miraculis. non
aspectu corporum voluptate stimulos relinquentium. non per aures
sonus infundendus qui animas corrumpere possit. Nam et nequitia
et ignavia ex homini musica gigni solet. sed ea musica recipienda
est qua usus David poeta sacrorum carminum regem: ut ferunt: ab
insania liberavit. Pythagoras etiam cum iuvenibus quibusdam vino
sertis saltumque per civitatem lascivientibus obviam dicitur dixisse dicitur ei quod
modos tibia faciebat ut mutata harmonia donicum personaret.
quod ubi factum est bacchantes illos adeo resipuisse ferunt ut sarta
abicerent et rubore vultus verecundiam confessi domum abirent.
Tantum interest corrupta et salubri musica implere. Quam ob
rem ab hac quidem musica que nunc in usu est non secus abhor-
rendum vobis censeo quam a quavis feditate. Jam vero eos vapores
qui odorem delectent aeri miscere aut vngentis pungi etiam inter
dicere vobis erubescio. Quid dicendum de istis voluptatibus que
gustu aut tactu sunt? An dubitandum quoniam ille quod eiusmodi sunt ut
nisi quis caveat veteri ac semini finire nos veluti pecora appellat

Erubescite

Hic Basilius nomen ignus loquitur de
mentis expiatione, i. depuratione: que fit per contemptum vo-
luptatum. **N**on igitur oculi. Quintilianus li. iiij. Adolescenti cavere as-
pectum vitale est. **D**avid poeta sacrorum carminum. **V**nde Arator
ecclesie romane subdiaconus Metrica vis sacra non est incognita
libris. psalterium lyrici proposuere pedes. David dicitur est Simo-
nides. **D**ivus Hieronymus in epistola ad Paulinum, c. vij. David Si-
monides noster, quod se lyricis scripsit apud hebreos sicut Simo-
nides apud grecos. **P**ythagoras etiam. Pythagoras fuit ve-
nuste forme adeo ut illum discipuli esse Apollinem opinarentur. fuit

*loquitur de musica q
duplex est scilicet honesta
et in honesta etc*

*De horrore in li
bus regum pro libro p
quidem ca. ut dicitur to
capitulo etc*

*De fignisse id e
ad gentes etc*

*quasi dicit e credo vob
vobis talia gmittere etc*

*David alio
nomen dicitur
Simonides*

pythagoras

*ca in hercule furenti.
Et cri. re. et plossum
t quinquaginta ex di-
dicte sunt Helides: q
so infundentes munus
ut amari. Docet q mo
capatum esse re. Quid
re paul a nobis iuvenes
ma virtus amat. Quae
que cu eo cu vob est cor-
oris dicat. Quid em
us i ambularia. Enauisq
Festis est vestis valde pu-
as est et in ornatu pma
ques. Festide cu psequi-
du est ne qd supvacuo mo-
t modus i rebus sunt cari-
quit consistere rectu. De est
et nimis. hoc est inter de-
turpe est viro qui vob hoc
re dicat homo plimis ma-
tut vir ab ipa scilicet cred-
s. Virgilius in. iij. Mula
Gentis honos. Torunq
m. Torunq; marit. U
me porro studiu ponere re.
est florentius his sententis
ano. Cognosce tiam.
Expiatione: qui
s nobis porrigunt voluptati-
no aplata prius mente impo-
calis sole pspicere. Expiatio
ter simul et abude vob dicit*

*an voluptata
unt!*

Morabile
nem

Langueant
Ingentia
quid

Diui Cipiani
luculenta p-
ceptio.
Philoxenus

q̄ appime psallēdi et musice doct⁹: q̄ dñ stellarū cursus (vt ei mos nocturn⁹ erat) suspiceret Tauromitanū furētē adolescētē qui riuālis domū: in q̄ scortū erat clausus: pburere volebat: nullisq; voluit amicos admonitionib⁹ a furore desistere: sub phrygij modi sono reddidit mitiorē: et ad mentis statū capacissime reduxit. ¶ Tantū interest corrupta rē. Eneruā taioſ canē cythareq; lyraq; ¶ Jā vō eos vapores rē. aut vngēt p̄nngi. Vngentū est cōmixtio diuersoz odoroz addito oleo aut balsamo aut aliquo ad vngenda corpora deliciarū atq; luxurie gratia inuēta. ¶ Emptis pigmētis et fūco mulieres pollunt formā a natura traditā. In quā smiaz est illa apd diuū Ciprianiū luculēta p̄ceptio. Estote tales q̄les vos deus artifex facit Maneat i vob̄ facies incorrupta. ceruix pura. forma sincera ¶ Quid dicendū rē. q̄ gustu aut tactu fiūt? Philoxen⁹ autore Arele collū gruis optabat vt maiorē voluptatē in epulis sentiret: q̄ marie sensuz tact⁹ et gust⁹ moueret. ¶ Veluti pecora p̄pellāt. Bruta aialia suos appetit⁹ sequunt. Vñ Crisp⁹ Salusti⁹. Veluti pecora: q̄ natura p̄na atq; vētri obediētia finxit

Despiciendū esse corpus:

nec multū cure ei impendendū.

¶ Eniq; vt summari dicā vniversū corp⁹ despiciendū est nisi i luto voluptatū velim⁹ submergi. aut certe tantū indulgendū vt phie: vt inq̄t Plato: ministeriū prestare possit. Eadē fere Platoni et Paulus monet dū ait Nō optere nos puidentiā aliquā corpis habere ad voluptates. Nā ij q̄ corpus optie curāt. aniaz vō que eius seruitio vti debet negligūt nihil ab ijs differūt q̄ vt organa q̄optia habeāt summo studio conquirūt. artē vō cuius gratia illa organa sunt cōparata despiciūt. Proisus igit p̄tra seruandū est. Nā castigare corpus et cōpescere eius impet⁹ vt immanē q̄ndā beluā optes

Comparat.

Modū Regē
di corxg fir
ondit

Castigare Corxg Et Compescere Eius Impetū d̄;

Summa Corporis Valitudo Et Dextera Lofa:

^{f. copou} et eiusdē aduersus aniaz temerarios motus ratiois habena co-
^{f. oportet}hibere atq; sedare. nō autē frena voluptatū remittere et anime
^{f. no}curā abijcere. et instar aurigę violentia equoz tracti differri. ^{f. oportet}
Pythagore meminisse. q̄ cū intelligeret quendā ex familiarib;
suis cibi exercitatōibus vt pinguis fieret curare. Sic inquit nō
cessat molestiorē sibi carcerē instruere. Qd̄ genus molestie cū
suspicaretur Plato corpori suo impedere academiā insalubriē
Attice locū ferūt ex industria delegisse. vt plus q̄ bona habi-
tudo corporis (cui vitis) nimia luxuries ob eā rem amputaretur.
Ipe q̄z iā audiui ex medicis summā corpis valitudinē pericu-
losam esse. Cū igitur hec nimia indulgentia et ipi corpori inu-
tilis sit: et anime impedimentū asserat. in ea re studiū ponere
manifestissima est insania.

Eniq; ut sumati dicā. *et nisi*

in luto voluptatū velimus submergi. Voluptates
sunt esca maloz. et virile corpus enervāt. Qua ppter Horati⁹
in epla. ij. ait. Sperne voluptates. nocet empta dolore volup-
tas. Vñ Plini⁹ in eplis laudat Spurinnā q̄ habuerit vuidū
corpus et validā pspiciuāq; oculoꝝ acie. ppter cōtinentiā. que
autore Laertio Socratē tutū reddidit Athenis a peste: q̄ totā
urbē infecerat. Aut certe tantū indulgendū vt phie. *et*. Ci-
cero i officijs. Victus cultusq; corporis ad valitudinē referant.
nō ad voluptatē. Eadē fere Platoni et Paulus monet dū
ait. i. ad Corinthios. ix. Castigo corpus meū et in seruitutē re-
digo. ne forte cū alijs pdicauerim ipse reprob⁹ efficiar. Nā
castigare corpus et cōpescere eius impetus. *et*. Sic Seneca de
corpore loquens Asperius inq̄t tractandū est. ne animo male
pareat. Et eiusdē aduersus animū temerarios mot⁹ ratiois
habena cohibere. Natura vult vt appetitus rationi pareat:

*Attica e regio
q̄ in q̄ fuit vlt
atq; mē f. d.*

*Ad p̄d. in rū
va rōyis et
Vera p̄ticia:*

*Victus cultusq; corporis
Horatius dicit ppterca
vult vult ut dicitur et
bibent se aut edere et
se bibent ut videret et
subit in forma mudi aliud
edat et bibat ut dicit vultus
vult vult ut bene dicit
et bibat et vultus ibi*

Natura.

Latina Vult vt Appetitus Ratioi Pareat:

**Opinio Platonis.
Solus.**

Attend

**Frugaliter
vivendum est
non luxuriose.**

**Simplex mensa
sana per medicina**

*Voem der mugen
vor hunger als
Saltz im Brot
im gar vol pilt*

**Optimum ob
sonium fames:
suavissima
potio sitis:**

quā in cerebro quasi in arce posuit ut preesset. Cupiditates autē subter precordia. ut rationi obedirent. Hec fuit Platonis opinio: quē Virgilius in principio sue ene. imitatus finxit Solū: (qui est ipsa ratio) in celsa arce tenentē sceptrū et comprimentes ventos quī subsunt. id est cupiditates que late vagant. Nam si venti latius vagarent oīa confunderēt. Ideo Solus eos comprimunt. Sed Pythagore memisse qui cū tē cibi exercitationibus ut pinguis fieret curare. Reprehēdit Horatius in ij sermone saty. ij. luxuriosos ostendēs quāta virtus sit uti frugalitate et parco victu: quō etiā diuus Hieronymus ostēdit i epla ad Iuriā. cū ait. Mater sanitatis est abstinentia. mater egritudinis voluptas. Sine cerere et baccho friget venus. et a patre libero ad inconcessas venerē primus est gradus intemperantie. Et alibi. Modicus et tēpatus cibus et corpori et anime utilis est. Hinc legitimus in decretis canonicis dis. vltima de cōsecratōe: quosdā morbo articulari et podagre morbo laborātes ad simplicē mensas et pauperes cibos redactos cōualuisse. Epulariū em largitas (ut inqt Hieronymus) et corpus frangit et animū. Horatij autē vba sunt hec. Cum sale panis latrantē stomachū bene leniet. Ieiunus raro stomachus vulgaria tenet. Ubi notandū quod in fame panis omnis solet esse suavis et bonus: in quā sententiā est illud a Seneca platū libro vltio eplariū. Non habet panē meus pistor. sed habet villicus. sed habet atriensis. sed habet colonus. Malū panē inquis. expecta bonus fiet. et iam illū tenerū tibi et siligineū fames reddet. Ideo non est ante edendū quā illa imperet. Optimum pfecto obsoniū est fames sicut suavissima potio est sitis: Quod patet exemplo Darij sitientis: et Ptolomei esurientē. Darius (ut inquit Cicero in quinta tusculana) cū aquā turbidā ex cadaueribus inquinatā in fuga bibisset negavit vnqz se bibisse iucundius. nunqz videlicet sitiens biberat. Ptolomeo quz peragranti Egyptū comitibus nō consecutis cū cibarius in casa panis datus esset nihil visum est illo pane iucundius. nunqz videlicet esuriens ederat. Diogenes cynicus interrogati qua hora prandendū foret respondit. Si diues est prandeat quan

De Ex Coxiam Ciboru Inqumj Subtilia Simpliciter

Stare diu in studio Qui non requirit

do vult. Si pauper quando potest. Optimum em̄ solarium est venter. ut dicebant Persæ: qui cū latrat et instat ut creditor: illi dandus est cibus indifferenter. Solarium aut̄ accipit p̄ hōralogio et loco in quo hore ad solē conspiciunt. Quod genus molestie cū suspicaret̄ Plato corpori suo impendere academia insalubre Attice locum ferunt ex industria delegisse. ut plus q̄z bona habitudo corporis ceu vitis nimia luxuries ob eā rem tē. Academia fuit locus nemorosus ab Athenis mille passibus distans: quē locū Plato elegit ut in eo philosopharetur et libidinis scintillā ibi obliuisceret. si qua eum inuasisset. Improbavit etiam Plato hominē bis in die saturū fieri et nunq̄z noctu solū iacere. et cū in Sicilia navigasset mensas Syracusias voluptati comparatas damnavit: et suis scripsit se vidisse portentū in sicilia homines scilicet bis in die comedētes. Idem voluptatē escā malorū appellavit. Ipe q̄z iam audiri ex medicis. Tria medicine genera eleganter complexus est Ausonius. cum dixit. Triplex quoq̄ forma medendi Que logos et methodos cuiq̄ experientia nomen. Logice dicit̄ latine rationalis medicina: que causas morborū abditas scrutat̄. Empirice ab experientia nomē accepit. tanq̄z ab experientia medicina deducta sit: cuius p̄fessores Empiricos nominant. Methodice vero est intermedia ac veluti in confinio vtriusq̄ collocata. Itaq̄z methodici medici neq̄ rationalibus medicis neq̄ empiricis volunt annumerari. Logicus medicus: q̄ alio nomine dicitur dogmaticus: fuit Hippocrates maximus medicorū. Empirici fuerunt Philippus cōus. et Serapion alexandrinus. Methodici vō Archigenes et Themison: de quib⁹ Iuuenalis. Aduocat Archigenē ⁊ quot Themison egros autumno occiderit vno. Galenus logicam. hoc est rationalem medicinam et dogmaticos medicos cum primis probat. reliquos insectatur. Hec Beroaldus. Preterea in tris partes medicina diuiditur: quarum vna victu: altera medicamentis: tertia manu medetur. Primam dieteticam. Secundam pharmaceuticam. Tertiam chirurgicā greci nominauerunt.

Optimū solarium est venter.

Solarium quid

Academia. quid:

Verba digna notari:

Medicia tripartita.

Logice. medicinæ nomen

Empirice. medicinæ nomen

Methodice. medicinæ nomen:

Hippocrates qd

Philippus qd

Serapion qd

Archigenes qd

Themison quid:

Cornel. celsus l. 1. 8 medicina

Dietetica. medicina qd

pharmaceutica qd

Chirurgica. quid

Quidam fuit in studio Sedi A Corpori Ad Animum;

Subtilitas

Mimus pro
officio amixit

Archiatri.
quid sit.

Chironomus
in stat viderat
Ne cadat x

Medicorum cura ipm esse vivere et insup bene vivere p̄servat
Medicina igit qm̄ vel tuetur vel restituit sanitatē cūcta simul
bona et servare videtur et reddere. Quāobrē sacre hebreorū liē
honorandū medicū merito iussisse videntur. Et Imperator
Constantinus precipit medicos oibus munerib⁹ immūes esse
debere. Similiter Honorius honorādos esse eosdē impat. Nā
sine sanitate nihil vsu nobis esse iocundū nemo sane mentē ig
norat. Hinc ita in sanitate hymno cecinit Orpheus. Absq̄ te
cūcta sunt hoibus inutilia. Archiatri dicūtur principes me
dicorū : de quibus lege Cassiodorū in eplis De imperitis aut
medicis audi Seruiū Sulpitiū in epla ad Ciceronē dicentem
Neq̄ imitare malos medicos : q̄ in alienis morbis p̄fitentur
tenere se medicine sciaz ⁊ ipi se curare nō possunt. Sed de me
dicina ac medicis iā satis sup̄q̄. Sūmā corpis valitudinē
piculosaz esse. Si plenior aliq̄s et speciosior et coloratior fact⁹
est suspecta habere bona sua debet. vt inq̄t Cornelius Celsus
li. ij. de medicina. c. ij. Periculosaz esse. Nemo est satis tut⁹
periculo primus. ait Ciprian⁹ Cū igitur hec nimia indul
gentia. Quintilian⁹. Mollis illa educatio: quā indulgentiam
vocamus : nervos om̄es et mentis et corpis frangit.

De contemptu corporis: quē

consequitur contemptus divitiarū.

Non ut voluntates que sequuntur
contemptum corporū et pre
cipue avaricia detestantur

ut infabule
Nam poete fingit poete
aurum velq̄ dearonem per
vigilem custodire fte poma
aurum in por octo ad lantico

Quid sufficiat
tria dicit

q̄ **Q**uod si corpus p̄temnerem⁹: qd̄ opus esset divitijs
si voluptates corpis aspernaremur. equidē nō vi
deo. nisi forte quē iuraret vt in fabulis de draconib⁹ fertur re
conditos thesauros vigilando custodire. Qui aut ad hec con
temnēda ingenue eruditus esset plimū ab om̄i facinore et vbo
et opere abhorret. et quicquid vltra sufficientiā foret siue id
Lydia gleba esset siue fornicariū auriferarū opus tāto magis
despiceret q̄nto min⁹ indigeret. Sufficiētia aut nō ipa libidie
voluptatū s̄ nature necessitate diffinienda est. Nā q̄ excedit

nece
stabi
tatio
plurib
ait Sa
gistro
to prec
lestia. p
dictū Di
ditiorē se
nisi p̄ych
merosa ar
quidē arbi
gloriarū. ni
dret homi
gloriantur
hi fuerit qu
Polictetūsq̄
nensibus
aliā bona
aurū preciosi
manā virtut
minorū rep̄ch
q̄
dic
no video. nisi

necessitat terminos similes sunt ijs q̄ precipites deferunt nihil
 stabile inuenientes ubi possint consistere: nullū terminū precipi
 tatōis habentes. s̄ q̄nto plura amplectunt eandē aut etiam
 pluris indigent ad voluptates implendas. Diuitiarū em̄ (vbi
 ait Solon) nullus est terminus. Verū ad eā rē Theognide ma
 gistro utendū est: qui ita inq̄t. Necq̄ diuitias cupio: neq̄ vo
 to precor. s̄ mihi p̄tingat ex paruo vitā agere om̄i carentē mo
 lestia. Porro nō sine beniuolentia quadā mihi in mentē venie
 dictū Diogenis hūana oia simul p̄temnentis: q̄ magno rege
 ditiorē se p̄dicabat. q̄ ip̄e videlicet paucoꝝ indigeret. At nobis
 nisi pythie Mysq̄ adsint talenta et infinita soli iugera et mi
 merosa armentoz examina: nihil sat erit. Optet autē: vt ego
 quidē arbitror: nec absentes diuitias optare: nec presentibus
 gloriari. nisi q̄ntū scias vti. Sapienter em̄ Socrates: q̄ cū vi
 deret homiez diuitijs affluentē: eaq̄ de causa fastidio quodā
 gloriabundū vadere nō prius inq̄t te admirabor q̄ notū mi
 hi fuerit quo pacto scias vti fortunis tuis. An vero Phidias
 Policletusq̄ si auro aut ebore gloriati essent: ex quibus alter
 Iliensibus Iouē: alter Junonē effinxit: ridiculi haberent:
 aliena bona sibi glorie fore putantes: p̄p̄uā vō artē: qua illis
 aurū preciosius factū est: silentio pretereūtes? Nos autē hu
 manā virtutē non satis decoris ip̄as p̄ se habere arbitantes:
 minori reprehensione dignos esse putabimus?

Quod si corpus. Hic diuus Basili
 dicit de cōtemptu corpis et voluptatū. Equidē
 nō video. nisi quē iuuaret: vt in fabulis de draconibus fertur:

Accos d̄ q̄m cadit sine
 consideratione salutis capi
 te precedente

Quid tantū d̄m

ponit iam q̄ illud p̄m Basili

Cullus p̄mo offozum
 Melis est tam angusti ani
 mi q̄ amare diuitias

Quid iudicabit
 temp̄ tam p̄ x̄o
 sidulo?

sup bene vivere p̄ferat
 aut sanitatē cūta simul
 uā obre sacre hebricoꝝ l̄e
 dentur. Et Imperator
 us m̄nerib̄ immūes esse
 dos esse eos d̄ impat. Nā
 undū nemo sane m̄nerē ig
 recimit Ophus. Absq̄ re
 iatri dicūtur p̄ncipes me
 n epl̄is De imperitis aut
 epl̄a ad Cicronē dicentem
 in alienis morbis p̄stentur
 are nō possunt. Sed de m̄
 Sūmā corpis valitudinē
 speciosior et coloratior facit
 et. vt inq̄t Cornēlius Celsus
 osaz esse. Nemo est satis m̄
 Cū igitur hec nimia indol
 educatio: quā indulgentiam
 tis et corpis frangit.
 tu corpus
 contemptus diuitiarū.
 inerem? q̄d opus est diuiti
 asp̄naremur. equidē nō v
 fabulis de draconib̄ fertur
 o custodire. Qui autē ad hec
 p̄mū ab om̄i facinorā
 id vltra sufficientiā s̄ua
 arū auriferarū opus tāto mag
 et. Sufficiētia autē nō ip̄e libi
 te diffinienda est. Nā q̄ cadit

**Aurei velleris
fabula.**

*Est misha namqz
pater & iusta noie
ra x*

*Phryxus filius
Athamatis regis
Helle filia Atha-
mantis*

Helle cecidit.

*Quid Hellepontum
nomen*

Oeta.

*Pro 6 syllaba
fuit rex colchida
pat' mede*

**Mirande fa-
bule a grecis
fictae.**

reconditos thesauros vigilando custodire. Ut hec verba au-
toris pleni⁹ et melius percipias: aurei velleris fabula lege: que
ab Ouidio libro. iij. fastor⁹ circa fine ponit. Ego quantum huic
loco sufficere arbitror diligenter explicabo. ¶ Athamas Coli
filius Nephele⁹ uxorem primam habuit: qua amissa: et in nube
conversa: et facta dea duxit aliam uxorem Inone: Cadmi filiam:
que cum more nouer carum odisset primigenos: coxit semina: que
agricole erant seminaturi: que cum eo anno nullum fructum produ-
xissent: et magna frugum penuria esset subsequuta: missus est sa-
cerdos: qui oraculum sciscitaret de remedio huius mali. Verum
sacerdos ab Inone corruptus nunciauit oraculum petere ut
Phryxus et Helle mactarentur ad sacrificium ad placandos deos:
quod cum pater Athamas diu facere recusasset: tandem et civium con-
sensu et necessitate mater nube sua deuecta ad eos ut fugerent
precepit. tradidit arietem lanam auream habentem: qui eos transue-
heret ultra mare. Sed Helle: ut puella: cum timuisset: et male
inhereret arietem: cecidit: et mari in quod ceciderat nomen dedit.
Nam Hellepontum ab ea appellauerunt. Phryxus vero in Pontum
perfectus in Colchida delatus est. ubi arietem sacrificauit: et pellem
auream ipsius arietis in templo Martis suspendit. quod Diodorus
ex oraculo monitum fecisse dicit. Postea Oeta in Ponto regnante
ex oraculo responsus datus est illi tunc moriturus cum ab externis na-
uigio delatis aureum illud vellus sublatum fuisset. Hac causa ostendit
tauit se in tanta crudelitate hospites sacrificare. ut diuulgata huius
sceleris fama externi omnes ab eius regionis accessu: et ab aurei
velleris raptu abstinerent. et (ut Diodorus in historia voluit)
templum muro circumdedit: custodesque multos apposuit ex Tau-
rica accitos: de quibus a grecis mirande fabule fictae sunt. De
cantatum est enim tauros ignes spirantes circa templum esse: et a
dracone puigili custodiri vellus: quod qui voluisset auferre so-
piendum draconem: domandos tauros: ignem naribus vomentes
serpentis dentes ferendos: ex quibus outuros homines armatos
contra quos pugnandum esset: et denique eos vincendos: et sic
aureum vellus auferendum: que omnia fabulosa sunt. Nam alle-
gorice aliter intelligunt. Dicit enim Diodorus custodes ideo tau-

Luxu & opatu Verbis et Insanire Describit;

ros d
flasse
fuisse
inger
opere
Lydia
natura
quam
aureas
¶ Sim
quia au
nice sum
egerit ex
melos in
vapore
Sounice
res lacer
nus et
anial freq
respicias
tatu sed n
tanta est:
Pauca en
superfluis
noni. Und
si ad opinio
nio vero im
similes sum
infinita sita
og dici sole
admodum in
e venis caus
maritia nis
¶ Diuitia
Auaritia no

*Si na
quod*

ros dictos fuisse q̄ robusti essent et fortes. igne vero narib' efflasse ppter crudelitatem cedis hospitium. Draconem vero nomen fuisse diligentis custodis. Qui autem ad hec contemnenda ingenue eruditus esset plurimum ab omni facinore et verbo et opere abhorreret. et quicquid ultra sufficientiam foret siue id Lydia gleba esset. Lydia regio est: teste Plinio libro quinto naturalis historie: in minori Asia antiqua regnorum sedes: quam Meandri sinuosi et Pactoli vnda facit celebrem. cum aureas ducant arenas. Hec prius Meonia dicebatur.

¶ Sine formicarum auriferarum opus. Formice aurifere dicuntur quia aurum ferunt. ¶ De formicis Notandum q̄ in India formice sunt canibus minores: vulpibus maiores: que aurum egerunt ex terre cavernis. erutum Indi furant ternos singuli camelos iungentes. et cum estus fuerit torrentissimum formice ppter vaporem sub terra condunt. Illi culeos implent arena aureacea Formice odore sollicitate e cuniculis puolant: crebroq; raptores lacerant. quibus illi auxilio camelorum effugiant. Auctores Plinius et Herodotus. ¶ Dicit autem formica a ferendo. q̄ nullum animal frequentius pondera conuehat: neq; si mensuram corporis respicias maiora. ¶ Sufficientia autem non ipsa libidine voluptatum sed nature necessitate diffinienda est. Natura paucis contenta est: que de facili parant. Boetius in secundo libro consolatoris paucis enim minimisque natura contenta est: cuius satietatem si superfluis urgere velis aut iniucundum quod infuderis fiet aut noxium. Unde Seneca. Si ad naturam vixeris nunquam eris pauper. si ad opinionem nunquam eris dives. Exiguam natura desiderat. opinio vero immensum. ¶ Nam qui excedunt necessitatis terminos similes sunt iis. Similes etiam sunt hydropico: in quo quoniam infinita sitis excitatur quanto plus bibit tanto plus sitit. Ideoq; dici solet Quo plus sunt pote plus sitiunt aque. Et quemadmodum in hydropico nunquam cessat sitis potando nisi pellatur e venis causa que sitim gignit. sic in hominibus non satiatur auaritia nisi pellatur ex animo infinita cupiditas habendi.

¶ Diuitiarum enim (ut ait Solon) nullus est terminus. Auaritia non habet fundum. id est finem. Nam quanto

Belt mast
H. c. l. e. l. o.

Culeos ten
p. f. e. c. t. e.

Lydia Quid

Meonia Quid

Formice aurifere.

India regio orientalis

Ita dicitur formica

Boe. in secundo
psa. v.

Similitudo
de hydropico
et auaro.

Quis sitit

Infoncus de vita p̄a f ij
Libus abstini / nos aucti / no minui rem x

Si nam satietate superfluis urgere velis aut iniucundum quod infuderis fiet aut noxium

Exemplum

Quanto plus pecunias suis congregant tanto ad
gratia et sollicitudine afficiunt

plures pecunias congregant hoies tanto maiori cura et sollicitu-
die afficiunt. Vñ Juuenalis. Crescit amor nūmi quantū ipa
pecunia crescit. Et Salustius. Semp infinita et insatiabilis
est. neq copia neq inopia minuit. ¶ Verū ad eā rem Theo-
gnide magistro vtendū est. Theognis poeta sibi modū in cu-
piendo instituit satē esse putans ea que ad necessitatē spectāt.
¶ Notandū est hoc loco exemplū auaritie castigāde pulcher-
rimū. Scribit Plutarchus in libro de claris mulierib⁹ quēad-
modū olim vxor Pithei oim id temporis ditissimi marito ap-
posuit aureos panes: oia cibaria ex auro fabrefacta ad illius
auaritiā castigandā: auro semp inhiantis: et aurifodinas iu-
giter exercentis: cui olim ex peregrinatōe domū reuertēti vxor
mensas aureā apponi iussit: in qua oia erāt ex auro obsonia.
ganisus Pitheus primo aspectu mor satiatus auri inspectiōe
iubebat apponi. cūqz ille iracundia percitus esurire se diceret:
neq se aurū id tempis desiderare: sapienter inqz vxor. Tu nul-
lius rei preter hanc vnā habēde facultatē prebes. Omnis cura
virozū tuo iussu occupata est in auro fodiendo. vt nemo iam
agros colat: nemo fruges terat: nemo arbores plantet. Hac
vxoria castigatione p̄motus Pitheus quintā dumtaxat ciuiū
partē in aurifodinis p̄tinuit. reliquos tū agriculture tū ceteris
artibus operā dare precepit. ¶ Porro non sine beniuolentia
quadā rē. Diogenes cū ad quendā scripsisset vt sibi cellulam
pararet: illegz tardius id exqueret: doliū p̄ domo habuit:
qđ si frangeret: posset illico idem reparari adhibito plumbo.
Eo em̄ multa p̄nectūt. ¶ Qui magno regno ditiorē se p̄dica-
bat. Alexander cū Corinthū venisset: vt scribit Plutarch⁹ illicqz
esset Diogenes cynicus ph̄s: et ab eo nō salutare: ip̄e ad illū
accessit: interrogauitqz an aliqua re indigeret: nulla inqz nisi
vt nō solē mihi occupes: quo ap̄ico: Mirantib⁹ alijs respō-
dit Alexander Diogenes esse vellē nisi esses Alexander. Vñ Ju-
uenalis satyra decimaq̄rta ait. Sensit Alexāder testa cū vidit
in illa Magnū habitatorē: q̄nto felicior hic qui Nil cuperet
qz qui totū sibi posceret orbē Passurus gestē equanda picula

Oratio
Neque si
vires
ingit gann
p̄is x

Exemplū aua-
ritie castigā-
de pulcherri-
mū.

Via mūlti-
indūstriaz

Diogenis cy-
nici doliū.

Plutarchus
in Alexādro.

Quasi disricta

rebi
ep̄la
in de
apta
peba
los n
facere
mirat
rarēt.
nisi p
nū sat
tis est
p̄ncip
Et tem
ducat i
nita sol
bobus
Cato p
¶ Opo
esse vtili
est felicit
se sunt ex
p̄pter qđ
nō sunt e
vtatur. s
illud ho:
pondus e
si quantū
in carmie
nas p̄ ce
cui multū
crates rē.
nihil est tā
honestū n
si habeas

die quid conferat & filio pumptoy & alio stant ex adverso dixit ab hac felicitate abesse me dicit
xpo. no male vit.

rebus. **¶** Huius disceptationes cum Aristippo descripsit Horati⁹
ep^la. xvij. **¶** Inerat illi teste Laertio suavissim⁹ sermo: acerq;
in despiciendis alijs. Musicos mordebat q^o cum lyre chordas
aptaret: animi incōcinnos motus haberent. Astrologos car
pebat q^o solē lunā et sydera intuerent: que vō essent ante ocu
los nō curarent. Oratores itidē q^o studerēt bene dicere. nō autē
facere. et grāmaticos: quoz officium est interpretari poetas: ad
mirari se dicebat: qui cum Olyssis mala requirerent: sua igno
rarēt. et alia cōplura: que referunt ab historicis. **¶** At nobis
nisi Pythie Mysij adsint rē. nihil sat erit. Horati⁹ li. i. sermo
nū saty. i. At bona pars hoim decepta cupidine falso Nil sa
tis est inquit. quia tanti quantū habeas sis. Tibullus vero in
principio sui opis sic. Diuitias alius fuluo sibi congerat auro
Et teneat culti iugera magna soli. Me mea paupertas vite tra
ducat inertī. Dū meus assiduo luceat igne focus. **¶** Et infi
nita soli iugera. Iugerū est terre spaciū qd in vno die duobus
bobus arari potest: de cuius mensura alia alij scripserunt. ut
Cato p^riscus. l. Columella li. vi. & Plinius in xvij. na. histo.
¶ Oportet autē rē. nisi quantū scias vti. Disputat phi quedā
esse vtilia: quedā vō bona. et bona quidē ppter se expeti. ut
est felicitas et virt⁹. Nā hec et si nihil aliud afferat: tñ ppter
se sunt expetenda. Vtilia vero nisi in vsuz pducantur nihil est
ppter qd expetantur. Diuitie autē nō bona sunt. s^o vtilia. ergo
nō sunt expetende nisi ppter vsuz. Stultissim⁹ igit^r qui nō ve
utatur. s^o ut congerat illas querit. Hec Christo. Landin⁹ sup
illud Horati⁹ li. i. ser. saty. i. Quid iuvat immensum te argenti
pondus et auri furtim defossa timidū deponere terra? **¶** Ut
si quantū scias vti. Scda psona p tertia eleganter ponit taz
in carmie qz in orōe soluta. Virgilius in. iij. ene. Migrantē cer
nas p cernat alijs. Cicero ep^la. v. li. ij. Estq; animi ingenui
cui multū debeas eidē pla velle debere. **¶** Sapienter em So
crates rē. q pacto scias vti fortunis tuis. Cicero in. i. officiorū
nihil est tā angusti animi tāq; parui qz amare diuitias. nihil
honesti⁹ magnificentiusq; qz pecuniā ptemnere si nō habeas
si habeas ad beneficentiā liberalitatēq; cōferre. Et Horatius

f ij

Sermo Dio
genis.

Jhd mid eor

Mysia xro
vno p hysie
dian d helle b
ponto

Jugera Quid

Disputatio
phoz.

Scda psona pro
za eleganter
ponit

Diuitia sunt expetenda ut nobis fructu afferant

Phidias ate
mens in ioue
olympio ef-
fingedo ha-
buit archety-
pon carmen
homeri.

Polycletus
Quin. li. xij.

in primo ser. saty. i. increpat auarū vsuz pecunie ignorantē. di-
cens. Nescis quo valeat nummus. quē prebeat vsū. Panis
emaī. holus. vini sextarius. adde Quis hūana sibi doleat na-
tura negatis. ¶ An vō Phidias Polycletusq. Phidias (vt
de fiducia sui Vale. Mar. retulit) cū Olympij iouis simula-
chū eburneū p̄fecisset: quo nullū prestātius aut admirabilē
hoim manus fecerāt: interrogatus ab amico quonā mentes
suā dirigens fere ip̄m iouē expressisset talē qualis in regio solio
sidereo stare p̄suevit: versib⁹ homeri se quasi magistro vsuz
fuisse respondit. ¶ Polycletū teste Plinio p̄stat fuisse sua etate
statuariū erimium Hageladisq. discipulū. Et quemadmodū
Quintilianus tradit fuit diligentia ac decore supra ceteros.

¶ Aliena bona sibi glorie fore putantes. Ab alieno non debet
fieri denotatio. sicut granū milij nō dicit magnū magnitudie
montis. nec ethiops albus albedine niuis. Seneca in quadaz
epla ad Lucillū. Quid est. n. stult⁹ qz in hoie aliena laudare?
Nō faciūt meliorē equū aurei freni. nemo gloriari nisi suo de-
bet. Vitē laudamus si fructu palmites onerat. ppria virt⁹ est
in vite fertilitas. In hoie qz id laudādū qd ip̄ius est. Familiaz
homo habet formosaz et domū pulchrā. multū serit. multū fe-
nerat. nihil horū in isto est. s. circa ip̄m. Lauda in ip̄o qd nec
eripi potest nec dari: qd ppriū hois est. ¶ Nos aut hūanā
virtutem. Felicitas et virtus ppter se sunt expetende. vt iam
dictum est.

Adulationē ostentationēq. fugiendā esse.

xxiij. loq. iij.

¶ Diuitias quidē contēnem⁹. et voluptates despici-
emus. verū blanditias et adulationes sectabimur:
et archilochee vulpis calliditate multiplicitateq. gaudebim⁹.
¶ Nihil est qd eque fugere debeat sapiens qz ad ostentationē
vipere: et populares auras sequi. Oportet aut verā rationes

Itē aura sicut
vōg aera splendore
voluta: sicut atq. p̄uore
Quatuor p̄t aura sicut
p̄let x. ut in d̄metrio

Adularoꝝ sicut ostentatoꝝ
fuge:

Maniliq. li. 2 to
P̄uo oia viciat

vsqz adeo ducē viuendi habere vt etiā si omēs hoies reclamēt
nihil mutetur eorū que recte instituerat. etiā si infamiā vel pe
ricula subire p recte factis necesse sit. Nam qui aliter institu
tus est: is nihil differre videt ab egyptio sophista: qui et ar
bor: fiebat et aqua et fera et quicquid liberet. Siquidem ipe qz
modo laudabit iusticiā. si id placere audientibz intelliget. mō
vituperabit. si ijs apud quos loquit iniurias esse gratas cog
noscat. et qd ppiū assentatorū est vt polypus ad speciē subie
cti soli colorē mutat. ita et ipe ad voluptatē audientis senten
tiam mutabit.

ab egypto
sophista
a pthco de
quo in lto
Scorgiorū
qui fuit na
guz. x

o e Alibi
Non licet plus sapere
qz oportet x

Conditio adula
toris

quia hz stromay
pobiaz sunt pculum

De diuitiis et

adulationes sectabimur. Refert Hieronymus li. 1. cō
tra Pelagium qz callida insidiosa blanda semp est adulatio.
Idem in epla ad Eustochiū didascalica. Adulator inqt blan
dus inimicus est. Plutarchus in libello de liberis educandis.
dicit nullū animantiū genus assentatoribus esse perniciosius.
Dicere solebat Antisthenes cynicus phūs p̄stare in coruos qz
in adultores accidere. ab illis q̄ppe mortuos: ab his viuētes
deuorari. Adultores insectat Aristoteles in. iij. ethicoz: quos
omēs ait esse serviles et humiles. Ex quo precipit Cicero. vel
potius Lelius apud Ciceronē vt assentatio pcul amoretur.
que non modo amico sed ne libero quidē digna est. Et pfecto
sic habendū est. Nullā in amicicijs pestē esse maiore qz adula
tionē blanditias assentationē. Assentari (inquit Muzan)
in verbis est. sed blandiri in rebus et verbis. cū aut dicimz aut
facimus quicqz preter animi sententiā placēdi studio id quod
fraude carere non potest. Adulari vero positum est in ficto
quodā et simulato vultu ac gestu corporis dictum quasi adu
rari ab cauda quā greci vocant ouran. Nam canes cū cibi
quippiam veluti poscunt motu alludentis caude adulantur.

Ab Eusto
chiū virginē

Antisthenes

Contra adu
latores.

For e mlig e ce
int rous qz
adulatores nā
Ab illis q̄ppe mo
tui: ab hys vix
vixit hz d'horat

Assentari quid
blandiri qd

Adulari qd
nā adulari
in similitudo
f et gest audig
amipia qz m
loga a rōd. est!

f iij

Adulator mo laudabit: mo vituperabit iusticia:

ostentationis

et voluptates despici
s et adulationes sectabimur
multiplicitateqz gaudimz
t sapiens qz ad ostentationē
ni. Oportet aut verā rationē

Wandig le 10
Roo ad huc

2 vulp. 6 pilas mutat! mox 6 vco mag mutat.

Polydorus.

*Ingenita id
innata angu
vox;*

Idem.

*Aliud pro
verbum;*

*Imminet in
stac vpus v;*

Vulpes et canis in sara.

*Idem 6 dicitur
da ppxio faily
id pxi qd fas
i ha thum g're
fas pax the*

Ostentatio in anis i bonis operibus vitanda.

*Thesaurus a thebe
mutat dicitur dicitur
1296 d. thebe*

**Hec ex Fran. Philolphi Mediolanensi puvio scdo. ad Tho-
ma Thebaldū. ¶ Archilochee vulpis calliditate multiplici-
tateq; gaudebim? De vulpe Polydorus Virgilius presbyter
in libello puerbior sic dicit. Vulpes anial est versutu et semp
fallax. testificante Plauto q ait. Vulpinus anim? ne qd moli-
atur mali. Ab huius fallacia igit quia ingenita vitia tolli non
possunt: tractu est puerbiu Vulpes pilos mutat. mores non
mutat. in eos q dolis et versutia abundates natura oino sua
mutare nequeut. vt vulpes mores suos deponit nunq;: quod
teste Tranquillo Vespasianus eleganter i bubulcu senē vsur-
pavit. ¶ Idē in eodē. Vulpes anial sagacissimu rapto viues
carne vescit: que tn fame affecta piru comedit. s̄ difficulter.
Vn puerbiu ortu teste Plauto: qui in mustellaria ait. Tā fa-
cile vinctes qz piru vulpes comest: qd in eos vsurpare possu-
mus qui rem admodu difficilē tentat. vel aliqd fere inuiti gra-
uate agūt. p inde ac vulpes est piru. ¶ Calliditate rē. Callidi-
tate vulpis describit Ouidius in. vij. li. metamorphoseos. cū
ait Collis aper medij subiectis imminet aruis. Tollo: in hūc:
capioq; noui spectacula cursus. Quo modo deprendi. modo
se subducere ab ipso Vulnere visa fera est. nec limite callida re-
cto In spaciūq; fugit. s̄ decipit ora sequentis. Et redit in gyz-
ne sic suus impetus hosti. Imminet hic sequiturq; parē. simi-
lisq; tenenti Nō tenet: et vanos exercet in aere morsus. ¶ Ra-
phael Regius. Erponit mutationē et fere Themidis indigna-
tione in thebanu agru immisse et canis noie Lelapis in sara.
Nā Thebani cū vidissent naiadas ac nymphas futura pre-
dicere: Themidis dee obscura dantē responsa tēplū deiecerūt
Illa vero indignata ferā immisit vulpē. vt greci narrāt: que
et pecora et agrestes veraret. Ad eā opprimendā cū alia grecie
iuentute puenit etiā Cephalus cū lelapa cane: qui cū in ferā
inevitabile iaculū foret plectur? vtrūq; p̄perit i sara p̄mutatū
¶ At nihil est qd eque fugere debeat sapiens qz ad ostentatōez
vivere. Ostentationē inanē in bonis opib? vitandā esse docet
saluator. vt patet Mat. vi. Qua de Iuencū Hispanū audia-
mus dicentē. Si cui iusticie pandetur pulchra facultas Devi-**

lat
cale
der
dign
pop
Vn
Qua
noie
sente
anie
institu
Proth
dunt:
qng a
mos er
in capi
igne: q
spectab
aspicien
modo la
Terenti
volūt: r
s̄ his vlt
dicūt lau
ait aio. P
tus nūc e
iecti soli c
inter mol
tudine n
appellat:
M
dū
f

tate oculos hoim. nā nulla manebit Merces in celo que facti
 tale sequatur. Applaudet tantū sterilis iactatio vulgi. Sz qđ
 dextra facit facies nescire sinistra. Conveniet. iustis meritis tūc
 digna rependet Occulti solus scrutator premia cordis. ¶ Et
 populares auras sequi. Aura quatuor habet significationes.
 Vñ extant vsiculi. Aera splendore ventū simul atqz fauorem
 Quatuor hec aura significare solet. Per populares auras fa
 uore vulgi intelligit. ¶ Optet aut verā rationē. rē. Egregia
 sententia. ¶ Verā. i. non depravatā ¶ Rationē. Ratio est vis
 anie pgnoscitiva boni a malo : et veri a falso. ¶ Nā q̄ aliter
 institutus est is nihil differre videtur ab egyptio sophista.
 Protheus Iliaci belli tempe extitit. Hūc artū peritū fuisse tra
 dunt: et in varias sese formas vertere solitū : vt nunc animal
 qñqz arbor aut ignis aut qđ aliud videretur. Nam egyptijs
 mos erat regibus aut leonis aut tauri aut draconis priorē ptē
 in capite ferre : insignia principatus. Quñqz vero arborē. qñqz
 ignē : qñqz redolentia supra caput vngenta. Hec tū ad decorē
 spectabant atqz ornatū. tū stuporē atqz superstitionē quandaz
 aspicientib⁹ inijciēbāt. Hec Diodorus li. ij. ¶ Siquidē ipē qz
 modo laudabit iusticiā. Faciet sicut Gnato parasit⁹ : q̄ apđ
 Terentiū ita loq̄tur. Est genus hoim q̄ esse p̄mos se oim rerū
 volūt : nec sunt. hos p̄sector. hisce ego nō paro me vt rideant
 s̄ his vltro arrideo : et eoz ingenia admīroz simul. Quicquid
 dicūt laudo : id rursuz si negant laudo. Id qz neget qz nego.
 ait aio. Postremo impani egomet mihi oia assentari. Is ques
 tus nūc est multo vberimus. ¶ Vt Polypus ad speciē sub
 iecti soli colorē mutat. Polypus est piscis sanguine carens : q̄
 inter mollia nūeratur : cui pediculi sunt octoni : a quoz mul
 titudine nomē inuenit : quos Plinius modo crines mō cirros
 appellat : quoniā instar sunt capillamentozū.

Minutariū & vniuersū cogē
 dū esse qđ ad eternā vitā cōsequendā pducere videatur.

f Ad hec in nostrē libris addiscem⁹ p̄fectius. in p̄ntia

f v

Significatio
Aure videt

Ratio Quid

Sabula pro
thei

Iliaci belli id e
stiam

Mos egypti

Gnato pa
rasitus.

Quis id p̄ta
huan
Polypus Quid

Polypus Quid
Ez similit
rino natio
Asimip

Quid videt q̄ v

Polypus
et piscis

vero umbra aliqua virtutis descripsimus ex his extraneis do-
 ctrinis. Qui enim e quavis re cogunt utilitate: etsi minutatim
 id agant: tamen ut magna flumina: multa ex multis locis ac-
 cipiunt incrementa. Nam id quod inquit poeta si parum parvo
 addas idque frequenter facias, non ad pecunie dumtaxat aug-
 mentum recte dictus fuisse putandum est, sed ad cuiusvis scientie.

Sola virtus est viati-
 cus ad perpetuam senectute
 Minuta Quid

Bias quidem igitur vnus e septem sapientibus filio suo ad egyptios
 proficiscenti rogantiq; patrem quid nam agendo maxie sibi grati
 faceret, si viaticum inquit ad senectute compares, virtute nimirum
 p viatico intelligens, s arctioribus terminis illa circumscriberet.
 utpote qui eius utilitate humane vite spacio diffiniuit. Ego
 aut siue quis Tithoni senectute: siue viuacissimi apud nostros
 Mathusale: qui mille annos minus triginta dicitur virisse, si
 deniq; vniuersus tempus ex quo fuerit homines metiat ridebo
 puerile eius sententia, ptemplans longum et insenesabile seculum
 quod quidem tale est vt quemadmodum immortalis anime ita etiam
 illius seculi nullum finem mens possit concipere: ad quod vt viaticum
 paremus: omnis lapis: vt dicunt: mouendus est vnde aliqua
 utilitas ad eam rem sit nobis futura.

Ed hec in nostris .i. theologicis.

Sola virtus
 via habet ad
 beatitudinem.
 Ego quod sit
 preclare he-
 siodus.

In pntia vero umbra aliqua virtutis descripsimus.
 Virtus sola nobis ad beatam vitam dux est: cuius umbra quanda
 ex doctrinis extraneis se i hoc libro descripsisse dicit Basilus.
 Qui enim diligenter e quis re cogunt utilitate. Cogere est i vnu
 colligere. Cicero in tus. ques. Celum est i quo nubes imbresq; co-
 gunt. Minutatim. Omnia enim vno impetu velle assequi de-
 mentia est. Nam id quod inquit poeta. Hesiodus dixit. Paruula
 si tentes supadicisse pusillis Idque freques pagas magni cu

Omnia velle vno impetu assequi dicitur:

^{similis}
mulat aceruus. **V**ias quidē igit̄ rē. si viaticū inq̄t ad sene-
ctutē p̄pares. Viaticū appellat̄ quicquid iter agēdi causa neces-
sariū est. Viaticari est viaticū parare. Et qm̄ ad vitā sustinē-
dā atq; alendā necesse est vt se quilibet i aliq̄ arte exerceat. hic
ortū est puerbiū. Suā cuiq; artē p̄ viatico cē. q̄i p̄n̄ ac ad iter
faciendū viaticū necariū est ita r̄ ars ad vitā viuendā. **V**i-
aticū exacto iā itinere nō est opus parare. Vñ factū puerbiū
Stultū est via deficiēte viaticū querere: in auaros senes: qui
q̄ seniores sunt eo plus cupiūt: quoz auaritia merito mōstro
sitis dicit̄: q̄ Seneca de morib⁹ vti dices. Quid em̄ stultius
est (qđ dici solet) q̄z via deficiente viaticū querere aut augere.
Ego at̄ siue q̄s Tithoni rē. Tithon⁹ fuit teste Homero li. x.
iliados Laomedōtis regis fili⁹ et Priami frater: de q̄ Serui⁹
sup. iij. geor. vbi ait poeta. Tithoni croceū linquēs auroa cu-
bile. scribit q̄ cū iuuenis esset et forma decor⁹ ab auroa rapt⁹
fuit: ex q̄ Menonē genuit. s̄ tandē post longissimā optatāq;
vitā audita Menonis fili⁹ morte i cicadā vsus dicit̄ a poetis
qđ ideo fictū putat Tortelli⁹ q̄ cupiditate oriētalis regni tra-
ctus: vbi nobis auroa cōsurgit: ex vxore corū locorū ducta
Menonē p̄genuit: quē deū mortuū noscēs i bello troyano:
et paternū regnū desolatū audiēs: ad quest⁹ p̄uersus vitā fi-
niuit. **S**ine viuacissimi apđ nrōs Mathusale. Mathusale
filius Enoch vixit nongentis et sexagitanouē annis. vt dicit̄
genes. v. **A**d qđ vt viaticū paremus **O**is lapis (vt dicit̄)
mouendus est. Cōpatio est s̄m aliq̄s. cū dī **O**is lapis mouen-
dus est. Quēadmodū em̄ q̄ querit aliqd̄ oēs res mouet vbi id
qđ querit se sperat posse inuenire. ita etiā q̄ ad eternā vitā via-
ticū parare desiderat i scientiis et vtutib⁹ vsat̄: r̄ singlos plu-
strat libros: vñ putat se aliqd̄ sumptuz utilitatē. **V**l est puer-
biū. vt sit sensus **O**is lapis mouēd⁹ est. i. diligēter laborādū est.

Ut nō retardemur rē eo q̄

n̄ que ad eternā vitā ducūt sunt laboriosa.

On igit̄ q̄ ardua sunt hec r̄ laboriosa iccirco torpescā⁹
s̄ mēores illi⁹ sine optere videlicet vnūquēq; vitā p̄batissimā

Viaticū qđ:

Viaticū Quid

*sua cuiq; ars
p̄ viatico est*

*Stultū ē via
deficiēte via-
ticū querere.*

*Tithonus Quid
d̄ qđ fabula:*

Menon qđ:

*hora. i. obis
Lōga Titho-
nū minuit se-
nectus.*

Mathusale Quid

Comparo:

*Vulgiū xxiiij.
vium r̄:*

londupo lra vtiliffimq vpra

Conclusio.

^{ba} ^{putaba}
 Ho igit que optima esse rebar partim nūc vos ad
 monui : partim omni vite tempe admonebo. Vos
^{v ticy morbo} ^{sptant} ^{morbo}
 asit ecū tria sint morboꝝ genera : vti nā ne vos ei similes pres
^{qui morboꝝ suari in pte}
 tetis qđ insanabile est. neu ita mente egrotet vt pleriqꝝ solent
^{et aliquali firmiore vqaut}
 corpore egrotare. Nam ij qui parua valitudine angunt ipsi
^{medicoꝝ} ^{melancholica passio & morbo gnyfny}
 pficiscunt ad medicos. Qui vero grauiori morbo premunt :
^{v no} ^{et manifestam in sanā}
 ad se curantes accersunt. At ij qui in atram bilē insanabiliter
^{mentale} ^{et hie tradit & de paccu}
 transuecti sunt ne venientes quidē medicos recipiunt: qđ vos
 nō patiamini nunc recta consilia asperrantes.

Ho igit que optia.

Egregie con
 cludit dignissim⁹ antistes Basilius dicens quid fe
 cerit : quid etiā deinde scire intendat. Postremo hortatur vt
 nepotes sana consilia in hoc libro contenta sequant. ¶ Ne
 ita mente egrotet. Virtus (vt inqt Plato li. iij. de republica)
 est sanitas quedā et bona valitudo anie. Malitia vō morbus
 et infirmitas. ¶ Qui vero grauiori morbo premunt ad se cu
 rantes accersunt. ¶ Curantes. Curare vbu est medicoꝝ : ad
 quos curare pertinet. Curant aut que habent spem salutis.
 cū difficultate tamē. qz curari pprie teste Donato dicit quod
 quasi arduū et graue est. ¶ Accersunt. i. vocant. Accersere em̄
 vocare est. Arcessere vō aliquē accusare significat. et ab arceo
 nascitur. Namqꝝ aliū accusare a maleficijs arcere est. Inde a
 Cicerone dictum est arcessitur maiestatis. i. accusatur crimine
 lese maiestatis. ¶ At ij qui in atram bilē insanabiliter trans
 uecti sunt et. Atrū pprie nigrū significat. Vnde atritas a ve
 teribus nigredo dicebat. Virgilius. Quinquaginta atris im
 manis hiatibus ydra. Et hoc atramentū deducit. ¶ Atra bi
 lis dicitur : quā greci melancholiā vocant. Nā bilis cholera

Quid mū;

Exia morboꝝ
gna audit

Voluptuarig t: cy
crank meryth

Virtus. Quid
Malitia. Quid

Curare. Quid

Accersere. Quid
Arcessere. Quid

Atrū. Quid

Atritas. quid

Atramentū. qd
Atra bilis. Quid

ydra vel ydris ein wasserflangen dz;

Esolia qd gyle
xio foid vbrauf
plitt. dz

faciat illam iocundam
Turpe est em̄ cū tem
illud reuocare cum pter
iturū.

ARDUA. Hic arduo
 ali posita est dicit Seneca
 ta sunt. Vnde Lactantius
 ita scribit. Nam quia vit
 itia vero voluptate cōdita
 unes feruntur in pcepta
 nū esse. et Marcus Tullius
 in calce tertij tusculanor
 dem arduū? Et Marcialis
 Non sex paratur aut decem
 n cum tempus p socordiam
 cum pter dolorem nihil fa
 pterereunt et dies et mensis
 s. fm illud Quidij in sero fa
 qz senescimus annis. Et
 Et illud Columelle de cultu
 ate viri. tacito naz tempore
 cōuertitur annus. ¶ Marc
 ntia agere se dicebat. Pūm
 ndo credidisset. Secundum si
 itinere terrestri sibi pfici
 per incuriā inanis effurise
 ē. Gloriatur Apuleius nullū
 quo differere publice nō posse
 Constantiū imperatore glia
 ntia prima nihil vnqm̄ per

Amij ho Curas
vixit et vitam

Biliosi quid
Biliositas

est. Unde biliosi dicuntur cholericus. et bilites veteres dicere bestis similes. quasi belutos.

Ad Christophorū Ursinū.

habes mi Christophore annotamēta : que ad presens p̄ ornamento huius libri Basilij magni: de poetarū oratorū historicoꝝq; ac phōꝝ legendis libris : statuimus differenda . Spero ea tibi ceterisq; studiosis et bonę frugis scholasticis p̄ futura. Plura desiderari nō ignoro : Sed nō omnibus tuta inter cyaneas petras contingit nauigatio. Tu diligenti opera : qđ facit : nostratib; studijs incumbas. Vale felicissime.

¶ Magni Basilij Cesaree ciuitatis archiepiscopi ad nepotes suos pulchrum de legendis libris secularibus Opusculū cū commentariolo Magistri Johānis Honorij Cubitensis Lipsiæ p̄ Jacobū Abiegnū Herbipolensem impressum feliciter finit.

¶ Ad Lectorem.

Lector: candide ut que maculosa sunt elui possint apposui castigationes erratorum: que et celeritate impressorum et incuria contigerunt.

¶ Charta. viij. fa. i. impressus est ille p illi. Vlysses p Vlysse.

¶ Charta. ix. fa. i. surrexerit. p surrexerint.

¶ Charta. xij. fa. ij. Odyssea. p Odyssea. Sapientissimus. p vir sapientissimus.

¶ Charta. xiiij. fa. i. Musonius inqt. p Musonius. Huiusmodi. p istiusmodi. Sa. ij. qui manu sua edem salutis pinxit. ecccl. Vbi sic legendum est: qui manu sua edem salutis pinxit anno urbis condite. CCCCL.

¶ Charta. xv. fa. ij. ppatulo. p ppatulum.

¶ Charta. xvij. fa. ij. quaquidē. p quandoquidē.

¶ Charta. xvi. fa. ij. Enervātaios. p Enervant animos.

¶ Charta. xvij. fa. ij. podagre morbo. p podagre humoribus.

¶ Charta. xvij. fa. ij. p rinius. p primus.

¶ Charta. xxxij. fa. ij. Qua de. p qua de re.

¶ Jo. Maij Rōmhiltensis Distichon.

Irradiat presul diuisq; Basilus orbem.

Grecus erat. lingua claret utraq; modo.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Ter
Nor
In p
Glor
Grac